

ОСТАВАРАНИКА

ГЛАС

ГОДИНА XL • БРОЈ 20 • БЕОГРАД, 31. ОКТОБАР 2008. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

Служба 1 Београдске филијале: велико интересовање за нови изглед нашег листа

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

НАША ТЕМА

Чекајући нови
пензијски закон

ДА ЛИ ЈЕ БОЉЕ
УЗ „ШВАЈЦАРАЦ“

• Стране 6 и 7

У ЖИЖИ

Помиловање за
приватнике и сељаке

ДРЖАВА ОПРАШТА
15 МИЛИЈАРДИ

• Страна 13

**ОВО ЈЕ
МЕСТО
ЗА ВАШ
ОГЛАС**

ПОЧИЊЕ ИСПЛАТА УВЕЋАНИХ
ОКТОБАРСКИХ ПЕНЗИЈА

Већ сутра повишица занатлијама

После усклађивања од 14,13 одсто, распон у примањима пензионера од 8.385, колика је најнижа пољопривредна пензија, до 102.767 динара, колико ће примати малобројни са највишим припадностима

Већ сутра, у суботу, пензионисани предузетници први ће примити октобарске пензије са повишицом од 14,13 одсто. Пошто се показало да су се послодавци, можда и због светског финансијског „цунамија“, додатно „стисли“, па су септембарске зараде биле чак 0,45 одсто ниже од оних у августовским ковертама, овогодишње друго редовно усклађивање пензија прерачунато је ни на 7, ни на 4,5, већ – на само 4,13 процената. И, кад се зброји ванредних 10 одсто повишице, онда ће пензионисане занатлије и други самосталци за октобар у просеку

примити по 21.271,55 динара – 2.600 више него што су примали прошлог и пет месеци пре тога.

Некадашњи запослени овог месеца, у две транше, могу да очекују просечних 2.690 динара повишице, па ће просеком мало премашити 21.700 динара. Најмање берићети осетиће, наравно, пољопривредници: њихов досадашњи просек од 7.115, попеће се тек мало изнад 8.100 динара. А по оној народној о пари која на пару иде, они малобројни пензионери с највишим пензијама премашити стотку: њихова повишица биће безмало 13.000 динара, а на октобарском, и

потоњим чековима исписана сума од 102.766,70 динара. И тиме ће њихов минули рад постати скоро десетоструко вреднији од рада бивших колега који примају најнижу пензију: она од исплата за октобар, за пензионере из категорије запослених и самосталних делатности, уз

повишицу од 1.370 динара, износи 11.088,23; паорска најнижа пензија сада је увећана 1.040 динара – до гарантованих 8.384,51 динар.

Највиша пензија по старом закону после октобарске повишице износи 76.575,92 (за пензије обрачунате као 90 одсто пензијске основице), односно 72.321,71 динар (за 85 процената основице).

Накнада за туђу помоћ и негу за пензионере све три категорије од октобра је 13.434,76, док је основ накнаде за телесно оштећење 5.597,67 динара.

На нешто више пензије моћи ће да рачунају и сви који од 1. октобра испуне услов и крену у пензију: њихове будуће припадности обрачунаваће се, наравно, на основу минулих зарада и година стажа, али и на основу увећаног општег бода који, за разлику од досадашњих 529,67, сада вреди 604,51 динар.

Г. О.

Месец	Просечна зарада	Индекс кретања зарада	Индекс трошкова живота	Просечна нето зарада (без пореза и доприноса)	ПРОСЕЧНА ПЕНЗИЈА (процент у просечној нето заради)		
					запослени	самосталне делатности	пољопривредници
Април	45.355	105,79	101,8	32.562	19.024 (58,42)	18.594 (57,10)	7.112 (21,84)
Мај	44.835	98,85	101,6	32.147	19.026 (59,18)	18.613 (57,90)	7.112 (22,12)
Јун	45.608	101,72	100,5	32.648	19.026 (58,28)	18.614 (57,01)	7.112 (21,78)
Јул	46.115	101,11	98,9	33.058	19.022 (57,54)	18.627 (56,35)	7.113 (21,51)
Август	46.222	100,23	100,1	33.131	19.020 (57,41)	18.638 (56,26)	7.115 (21,48)
Септембар	46.015	99,55	100,9	32.969	21.707,53* (65,84)	21.271,55* (64,52)	8.120,35* (24,63)

* процена

ОСИГУРАНИКА

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР: Горан Лончар. **ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Славица Чедић, e-mail: scedic@pio.rs
РЕДАКЦИЈА: Булевар уметности бр. 10, 11070 Београд, **СЕКРЕТАРИЈАТ:** 011-2017-437 факс: 2017-418
РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад, **ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Ика Митровић, 021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs

ШТАМПА: ЈП Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ: 011-2017-438

Рукописи и фотографије се не враћају

Електронско издање: www.pio.rs/glas-osiguranika

Потврде о животу из Црне Горе

Дирекција Покрајинског фонда РФ ПИО у Новом Саду преузела је, од септембарске пензије, обавезу исплате припадности за око 280 пензионера самосталних делатности и пољопривредника који су ово право остварили на територији АП Војводине, а сада живе ван граница наше земље.

Гордана Миросавић

Од понедељка по 4.000 динара

Од понедељка, трећег, до среде, 5. новембра, поштари ће покуцати на врата 65.000 београдских пензионера чије су припадности ниже од 13.000 динара и уручити им, за почетак, по 4.000 динара.

Као што је најављивао Драган Ђилас, градоначелник Београда, градска власт је одлучила да најугроженијим пензионерима ублажи скупоћу живота у велеграду годишњом помоћи од 16.000 динара, која ће им се исплаћивати квартално.

Исплата прве рате засад ће проћи без војних пензионера којих у главном граду има око 7.000, али ће наредну рату, обећавају званичници, добити и они. Тако ће ову помоћ у 2009. години примити више од 70.000 Београђана с „танким“ чеком.

Према речима Милана Кркобабића, заменика градоначелника, новац издвојен након ребаланса буџета требало би бар донекле да помогне временским суграђанима да се изборе са поскупљењима.

Нове градске организације

Руководство војвођанских пензионера је на недавном састанку у Новом Саду закључило да ће се након ванредних и редовних усклађивања пензија у 2008. години остварити знатан номинални и реални пораст пензија. Њихова рачуница показује и да, уколико се до

краја године инфлација обузда на 10-12 одсто, ветерани рада могу да очекују и реалан раст пензија у овој години за око 15 процената.

Војвођански пензионери су припремили и нове статуте, усклађене са Предлогом закона о удружењима грађана, за све видове свога организовања. Наиме, због прилагођавања новој територијалној организацији Републике Србије и боље сарадње са локалним самоуправама, градске организације, поред постојеће у Новом Саду, формираће се и у Зрењанину, Панчеву, Сремској Митровици, Суботици и Сомбору.

Промена се односи и на исплату пензија за око 500 ветерана рада који живе у Црној Гори. Исплата ових пензија обављала се досад преко Дирекције Републичког фонда ПИО Београд.

Такође, и сва нова решења која се у северној покрајини донесу применом међудржавног Споразума о социјалном осигурању са Црном Гором, достављаће се на исплату Дирекцији Покрајинског фонда РФ ПИО Нови Сад. Дирекција је, иначе, недавно, после успешног тендера, закључила уговор с Комерцијалном банком да би преко ње обављала исплату пензија у иностранство. Тако ће преко ове банке бити исплаћиване и војвођанске пензије у Црну Гору.

Према речима Гордане Миросавић, директора Сектора за опште и финансијске послове у Дирекцији Покрајинског фонда, ускоро ће на адресе пензионера са пребивалиштем у Црној Гори бити послати обрасци „Потврде о личном статусу и боравку корисника“ (потврде о животу) да би их попунили и доставили у Нови Сад, што је законска обавеза свих корисника наших пензија у иностранству.

Комуналцима и допунска пензија

За запослене у јавним предузећима чији је оснивач Скупштина општине Кикинда убудуће ће се уплаћивати и допринос за добровољно допунско пензијско осигурање. Ово је прецизирано потписивањем

Општег колективног уговора између СО Кикинда и председника синдикалних организација и директора ових јавних предузећа на подручју општине.

Истим документом повећане су зараде запослених по основу минулог рада и утврђене отпремнине за оне који буду проглашени технолошким вишком у овим предузећима од 300 евра по години радног стажа.

За студенте још месец дана

Рок до којег студенти треба да доставе потврду о редовном школовању матичној филијали пензијског и инвалидског осигурања да би и даље примали породичну пензију продужен је за месец дана: уместо до 31. октобра, потврда може да се приложи до 30. новембра.

Републички фонд ПИО одлучио се за ово ванредно продужење због увођења новог испитног рока за упис у наредну годину, односно чекања измена и допуна Закона о високошколском образовању.

Закон против злостављања на послу

Србија ће ускоро добити закон о спречавању злостављања на раду, тако да ће запослени када се осете угроженим моћи да затраже заштиту најпре у интерном поступку пред послодавцем, а затим и на суду. Јер, како је речено при представљању модела будућег закона у Медија центру, мобинг је и у Србији узео маха.

– Запослени у нашој земљи највише страхују од губитка посла па отуд најчешће дуго ћуте о разноразним малтретирањима. А стварање нездраве радне атмосфере штети и послодавцу јер доводи до смањења продуктивности пошто се злостављани радници углавном одлучују да узму боловање – казала је Снежана Лакићевић-Стојачић, државни секретар у Министарству рада и социјалне политике.

Дипломе за гестовни говор

После двомесечног учења гестовног говора у Смедеревској Паланци, у оквиру пројекта „Да боље чујемо“, од 30 полазника из јавних служби и установа 21 је стекао диплому о поседовању основних знања из комуникације са лицима оштећеног слуха. Полазници су полагали пред Комисијом Савеза глувих и наглувих Србије. Иначе, Мирослав Јанковић (из Полицијске станице), Лидија Љубичић (из Центра за социјални рад) и Гордана Ђорђевић (из Општинског суда) добили су препоруку испитне комисије да могу да полагају и за преводиоце гестовног говора на Школи за обуку за комуникацију са лицима оштећеног слуха коју организује Савез глувих и наглувих Србије.

Од сутра више основице

Од сутра, 1. новембра, за грађане који сами уплаћују доприносе за пензијско и инвалидско осигурање радни стаж поскупљује за 1,88 одсто: они који одлуче да плаћају доприносе на најнижу од 13 могућих основица (у висини 16.141 динар), издвајаће за новембар, децембар и јануар по 3.551 динар за будућу пензију. Највиша основица сада је 230.585 динара, а они који се одреде за њу плаћаће месечно 50.728 динара на име пензијско-инвалидског осигурања.

Основице осигурања усклађују се свака три месеца са кретањем зарада у Републици, па ће следећа промена уследити 1. фебруара 2009. године.

Чекови из Скопља и Подгорице

Септембарске пензије из Македоније за 3.354 корисника који живе у Србији стигле су 21. октобра. За њихову исплату из Скопља су проследили 276.628 евра, што значи да је просечна вредност чека 82,48 евра.

Исплата септембарских припадности за 1.219 црногорских пензионера који живе у Србији почела је 28. октобра. Из Фонда ПИО Црне Горе уплаћено је 246.618 евра, што је просечно нешто више од 200 евра по кориснику.

Регресирано ђубриво

Влада Србије, односно Министарство пољопривреде, омогућили су пољопривредницима и земљорадничким задругама набавку минералног ђубрива по регресивној цени. Реч је о ђубриву „Фертил“ из Бачке Паланке, које ће произвођачи и задруге моћи да купе по цени од 29.280 динара за тону, а разлику од 15.720 динара до произвођачке цене (45.000 динара) покориће Министарство пољопривреде из својих фондова.

Носилац газдинства може максимално да купи количину до 100 тона, а земљорадничке задруге имају право куповине до 300 тона овог ђубрива за прихрану ораница.

ЧЕКАЈУЋИ НОВИ ПЕНЗИЈСКИ ЗАКОН

Да ли је боље уз „швајцарац“

Пензије вредне као 70 одсто зарада одлажу се до бољих времена, а усклађивање само са трошковима живота, предвиђено од идуће године, дугорочно би прву пензију свело на – петину последње плате

Пензионери у Србији ће вероватно имати пензије у висини 70 одсто просечне зараде, а када ће – не зна се.

Најзад је и вицепремијер и председник ПУПС-а др Јован Кркобабић поклекнуо под баражном паљбом: у његовом кабинету не одустају од измене постојећег закона о пензијско-инвалидском осигурању којим би се пензије поново усклађивале само са зарадама и већ идуће године просеком довеле, прво, на 65 одсто, а онда, поткрај године, и на свих 70 одсто просечне зараде – само то одлажу до бољих времена...

А већ је најављивано да ће измене закона за недељу-две бити пред оста-

лим члановима Владе, а затим и прослеђене посланицима на усвајање.

Али, тешко је било издржати хорску тужбалицу о пензијама које ће земљу гурнути у суноврат. Неки чланови Владе, очигледно, нестрпљивији и од пензионера и од представника ПУПС-а, нису могли да ишчекају седницу Владе, већ су унапред, преко новина, кренули у расправу о још невиђеном законском предлогу, с упозорењем да би овакво повећање пензија било „економско самоубиство“; подупрли су их, ево, и из Светске банке: и они су се огласили да кажу да је толико повећање пензија неодрживо... а стижу и финансијски полицајци ММФ-а...

Повећања пензија по најављиваном, новом рецепту, дакле, неће бити у 2009. години, па, по свему судећи, ни промене постојећег закона до краја године. Остане ли тако, пензионери би примали садашње пензије у наредних шест месеци, а онда би се, први пут 1. априла, усклађивале само са трошковима живота. Раније рачунице, истина пре октобарског ванредног, десетопоцентног повећања, показивале су да би, трчећи само за трошковима живота, пензије поткрај 2009. пале на око половину просечне зараде, годину касније изгубиле би

још који постотак, затим склизнуле и испод 40 одсто зарада и наставиле са све веће раздаљине да гледају у коверте запослених.

Повремено, међутим, огласе се и они који мисле да је вредновање просечне пензије и њено поређење са просечном зарадом пре замагљивање него ваљан показатељ за прекрајање пензијског закона. Јер, просек пензија, веле, чине и они који немају ни дана рада већ троше туђу (породичну) пензију, као и они који су се пензијског (инвалидског) решења домогли после деценије стажа. Уосталом, иако је пун стаж за жене 35, а за мушкарце 40 година, садашње пензионерке просечно су пре пензије одрадиле свега 31, а њихове колеге 36 година; једино ваљано, а и праведно, било би, веле они, „кројење“ закона на основу старосних пензионера који су одрадили пуни радни стаж. Таквих је, рецимо, у децембру међу ветеранима рада било свега око трећине, и међу женама (29,92 одсто) и међу мушкарцима (28,68). Овомесечне пензије, опет потврђује фондовска статистика, таквих пензионера већ су биле безмало 84 одсто просечне републичке зараде (27.590 динара), док су пензионисане (и, дакако, радно равноправне, а пензијски чак привилеговане) жене с пуним стажом у октобру примиле 22.380 динара, или 67,86 одсто републичког просека млађих колега и колегиница.

У свету се, међутим, пензије најчешће вреднују тиме колике су у односу на последњу плату која је претходила пензионисању. По овој стопи замене, коју је у Кварталном монитору анализирао Катарина Станић, докторант из економије британског Универзитета Нотингем, пензионери у Србији ту су негде као и колеге им у десет (новијих) чланица Европске уније (наравно, само по међусобном поређењу наших плата и наших пензија): они који се сада пензионишу с пуним радним стажом, добиће прву пензију у вредности 70 одсто последње зараде. То би, по мишљењу немало светских стручњака, требало да

Очекиване хипотетичке стопе замене (однос прве пензије и последње плате у процентима)

Година пензионисања	2008.	2010.	2015.	2020.	2030.	2050.
Индексација трошковима живота од 2009.	72,3	67,7	53,9	42,6	31,9	17,9
Враћање на швајцарску формулу од 2009.	72,3	71,0	63,7	56,7	49,7	37,2

буде задовољавајуће и да им обезбеди стандард приближан оном у каснијим годинама рада јер им се и потрошња у пензијском статусу мења; једини извесно већи издатак може бити онај за лекове и здравствену заштиту.

У сваком случају, према тренутној ситуацији, радник који се пензионише после 40 година стажа током кога је имао мање-више равномерна примања, и то у висини просека (лични коефи-

ра буду чекали у 2010. на првом чеку могу се надати суми вредној као 67,7 одсто последње плате. Али, они који су тек пребринули приправнички стаж и на пензију би, према постојећим условима, могли да рачунају негде око 2047. године били би, према пројекцијама овог економисте, на ивици катастрофе: њихова пензија не би износила ни петину последње плате!

Зато Катарина Станић скреће пажњу да би ваљало размислити и о начину индексације општег бода од кога, поред стажа и зарада током радног века, зависи висина прве пензије: у већини земаља, каже она, ово је везано за раст зарада, чиме се одржавају приходи нових пензионера у складу са оним што су раније зарађивали, док се пензије касније индексирају или само трошковима живота или, чешће, неком комбинацијом зарада и трошкова живота.

Њене рачунице, пак, показују да би судбина будућих пензионера ипак била нешто боља ако би се усклађивање пензија већ од идуће године вратило на швајцарску формулу (50 одсто са зарадама, а 50 одсто са трошковима живота).

И рачунице рађене у Фонду ПИО потврђивале су: ако им се већ не дозвољава да прате само зараде, онда би пензије убудуће требало усклађивати бар упола са зарадама, које у транзиционим земљама, по правилу, динамично расту; то би, ипак, било берифетније по најстарије него остајање при садашњем законском решењу: у том случају пензионери би и наредне године испраћали са принадлежностима које би, бар, опстајале ту негде око половине онога што, у просеку, зарађују њихови млађи сународници.

Славица Чедић

Земља	Однос просечне пензије/плате
Хрватска	40
Пољска	60
Румунија	36
Словенија	62
Русија	35
Чешка	44

цијент 1), у првој пензији може да очекује 72,3 одсто последње плате.

Али, да је прихваћен предлог ПУПСа и пензије порасле на 65, па на 70 одсто у 2009, онда би пензионисани идуће године добили на првом пензијском чеку 80,3, а они који би у пензију отишли годину касније, у 2010, већ би примили 92,5 процената своје последње плате... што би, истина, тешко било очекивати, чак и да није позван светски финансијски полицајац да нас дозове (њиховој) памети.

Уколико, пак, садашњи закон остане на снази, а пензије почну да се усклађују само са трошковима живота – грађани Србије који се идуће године буду пензионисали добиће 70,2 процента последње плате, а они који пошта-

✓ **74 милијарде динара су потраживања државе на име неплаћених доприноса за пензијско-инвалидско осигурање**

✓ **34 милијарде динара дугују предузећа,**

✓ **16 милијарди приватници, а**

✓ **24 милијарде динара пољопривредни осигураници**

ИСПЛАТА НАШИМ ПЕНЗИОНЕРИМА У ИНОСТРАНСТВУ

Тромесечно и за самосталце и сељаке

Сви који су пензије зарадили у Србији, а живе у страним земљама припадности ће убудуће примати тромесечно

Крајем октобра, тачније 24, уплаћено је 164.132.601,19 динара на име пензија 8.765 наших сународника који су радни век одрадили у земљи, а пензионерске дане проводе у иностранству.

Из централне Србије је за 2.357 корисника уплаћено

55.311.606,39 динара, а из Војводине за 6.408 пензионера 108.820.994,80 динара.

Они који су припадности прима ли од бившег Фонда запослених, овога пута добили су примања за јул, август и септембар. Јер, с обзиром на то да су износи ових пензија релативно ниски, а административни трошкови за трансфер новца у иностранство доста високи, они се исплаћују једном у три месеца.

Некадашњи самосталци и пољопривредници, међутим, и у иностранству су пензије прима ли сваког месеца, тако да су крајем октобра добили септембарске припадности. Новина је да ће сада и они делити судбину

бивших запослених и примања зарађена у Србији добијати свака три месеца, тако да пензије које су добили крајем октобра морају да „развуку“ до јануара следеће године када ће из Републичког фонда ПИО пут иностраних банака кренути следећа уплата.

Наши пензионери, иначе, живе у 18 земаља, не рачунајући бивше југословенске републике, и пензије добијају у валути земље у којој пребивају. Највише их сада живи у Немачкој (5.809), а има и оних који пензионерске дане проводе у Аустрији (755), Мађарској (237), Француској (147), Шведској, Швајцарској, Чешкој, Луксембургу, Холандији... По један наш пензионер живи у Бразилу и Аустралији.

В. А.

Право остаје, новца нема

Пензионери који су у Србији стекли пензију и, због здравственог стања, добили накнаду за телесно оштећење, уколико су променили адресу и живе у некој од земаља са којима имамо споразум о социјалном осигурању, сада у тој држави могу да примају само пензију. Они, каже за наш лист Зоран Пановић, директор Завода за социјално осигурање Србије, нису изгубили једном стечено право на накнаду за телесно оштећење, али, према конвенцијама, ова врста давања не трансферише се у другу земљу.

Да појаснимо, уколико корисник има утврђен степен телесног оштећења и примао је накнаду за то док је живео у Србији, пресељењем то право не губи. Али, накнаду по том основу не може да прима у иностранству у којој се преселио, јер се конвенцијама не обухватају друга права сем оног на основну пензију. То практично значи да ће наш сународник у Црној Гори, на пример, наставити да прима пензију, али не и накнаду за телесно оштећење.

– Докле год живи ван границе земље наш грађанин не може да прима накнаде по основу права стечених у Србији – потврђује Вера Драгосавац, помоћник директора за финансије у Дирекцији Републичког фонда ПИО. – Не постоји могућност ни да овде опуномоћи неког од родбине или пријатеља да му тај новац подижу, нити да евентуално долази једном или два пута годишње да га сам узима. Ако одлучи да се врати у Србију, корисник, уз пријаву сталног боравка, по аутоматизму наставља да прима накнаду за телесно оштећење, то јест не мора поново да пролази процедуру за стицање овог права – објашњава Вера Драгосавац.

В. А.

Делегације две земље: осмеси после разговора

ЗАВРШЕНИ ПРЕГОВОРИ О ЗАКЉУЧИВАЊУ КОНВЕНЦИЈЕ СА КАНАДОМ

Шанса за три пензије

Преговори између Републике Србије и Канаде о закључивању Споразума о социјалној сигурности између две државе су практично окончани. Почетком октобра у Отави је одржана трећа рунда преговора представника наших и канадских државних органа, каже за „Глас осигураника“ Милош Никач, помоћник директора Завода за социјално осигурање.

Специфичност овог споразума у односу на већину склопљених са другим земљама јесте што он обухвата само област пензијског и инвалидског осигурања, а не и област здравственог осигурања и осигурања за случај незапослености, што је случај са другим конвенцијама, односно међународним споразумима о социјалном осигурању, наглашава наш саговорник. То произилази из специфичности националног законодавства Канаде у области здравственог осигурања, које се, пре свега у погледу надлежности, разликује од већине оних у европским земљама. Наиме, здравствено осигурање је у надлежности канадских провинција што значи да не постоји савезна регулатива у тој области, па због тога није ни могуће укључити ову област у међународни уговор о социјалном осигурању.

Канадски пензијски систем је мешовит: један његов део чини Канадски пензијски план (CPP) заснован на периодима осигурања и уплати одговарајућих доприноса који је у суштини сличан нашем, односно системима који се најчешће срећу у Европи. Други део је регулисан Законом о осигурању за случај старости који је заснован на такозваном резиденцијалном принципу.

– То значи да сва лица која су у Канади, након навршења 18. године живота, имала пребивалиште одређен број година, имају право на пензију за чију исплату се средства обезбеђују из пореза – објашњава Милош Никач. – Посебно желим да нагласим да ће лица, која у овом тренутку не могу да остваре право на давања (пензију) применом националних прописа Србије, односно Канаде, када Споразум ступи на снагу моћи, на основу сабирања периода осигурања навршених у обе земље, односно периода пребивања у Канади, да остваре право на давања (пензије) у обе земље. Значајно је и то да ће, уколико сабирањем ових периода испуне услове, осигураници моћи, истовремено, да остваре пензију по основу нашег законодавства, Канадског пензијског плана и Закона о осигурању за случај старости – додаје Никач.

Приликом ове рунде преговора усаглашен је и парафиран текст Административног споразума за спровођење Споразума о социјалној сигурности између две земље. Следи потписивање текстова оба споразума, после чега Споразум о социјалној сигурности између Србије и Канаде улази у парламентарну процедуру потврђивања, односно ратификације.

– Било би реално очекивати да Споразум о социјалној сигурности, после размене ратификационих инструмената, ступи на снагу у другој половини следеће године – процењује помоћник директора Завода за социјално осигурање.

Г. О.

СЛОВЕНАЧКЕ ПЕНЗИЈЕ
ИПАК ПУТУЈУ У СРБИЈУ

Чека се збрајање стажа

Словеначки дневник за привреду и финансије „Finance“ пише, а преноси новосадски „Дневник“, да споразум о социјалном осигурању са Србијом још није парафиран, али да је прослеђен словеначкој влади где чека на разматрање. Иначе, тим споразумом била би регулисана исплата словеначких пензија радницима из Србије који су их зарадили у Словенији, а који већ 17 година чекају да се договоре представници власти двеју бивших југословенских република.

По речима Јане Ловшин, руководиоца службе за међународну сарадњу у Министарству за рад Словеније, и грађанима Србије (и Црне Горе, друге екс-ју републике с којом Словенија није усвојила конвенцију) који су остварили право на пензију у Словенији оне се исплаћују, и то преко овлашћених лица у самој Словенији: прошле године су, тврди она, обављене 32.963 уплате у укупној вредности 14,57 милиона евра за Србију и 1.335 уплата у износу од 622.900 евра за Црну Гору. Спорни су, према њеним речима, они који живе ван Словеније, односно чије је место боравишта у Србији или Црној Гори, а који су само део стажа одрадили у Словенији, као и они који живе у Словенији, а имају део стажа оствареног и у Србији: њихов проблем је што се код утврђивања посебних услова за стицање права на словеначку пензију уважава само словеначки пензијски стаж управо зато што са Србијом још није склопљен уговор о социјалном осигурању који би омогућио збрајање радног стажа ради стицања права на пензију.

КАКО ПОДСТАТИ ПОЉОПРИВРЕДНИКЕ ДА ИЗДВАЈАЈУ ЗА ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ

Више пара уредним платишама

Државне премије за имања до 100 хектара требало би од следеће године да буду повећане са 120 на 150 евра по хектару за регистрована газдинства чији власници уредно плаћају доприносе

Држава планира да идуће године буде шире руке према сељацима, али – само у некој врсти „везане трговине“, најавио је Саша Драгин, министар пољопривреде: досадашња премија од 120, повећала би се на

Небојша Васиљевић

150 евра по хектару, али би државни новац добијали само они који, поред тога што имају регистрована газдинства, редов-

Да ли ће то, буде ли усвојено, навести пољопривреднике да уредније издвајају за старост да би у њој имали бар за дуван и кафу, видеће се већ с пролећа када им, иначе, доспева прво плаћање пензијског доприноса. Засад, чини се да сељаци мало мисле о добу када ће им и мотика отежати: од око 450.000 регистрованих газдинстава, само око 100.000 њихових носилаца уплаћује пензијско осигурање из пољопривреде. Сви остали, иако живе на земљи и од ње, ову обавезу не испуњавају. Зато је, за цело прво полугође, од паора у Фонду ПИО укњижено тек нешто више од 500 милиона динара, или – мање од петине (18,4 одсто) новца који се ове године од њих очекивао, па је 8,5 милијарди динара, колико је било потребно да 224.532 остарела сељака приме невелике пензије, дотирано из буџета.

Пољопривредне пензије сада просечно вреде 7.115 динара, до колико прима

као и чињеница да је међу пољопривредницима, иако је тешко претпоставити да их је посао мање раубовао него запослене, рецимо, тек непуних 12.000 (око пет одсто) успело да оствари право на инвалидску (такође невелику) пензију, или да су (мада строго по закону) неједнаки и у смрти па им породице добијају погребнине од свега 10.671 динар – тешко може да буде

Лука Живановић

мотив онима који сада раде да редовно уплаћују за пензију.

А шта они сами кажу?

Млади земљорадник Небојша Васиљевић из села Речица крај Пожаревца регистровао је газдинство и уплаћује допринос, али је он, сматра, висок у односу на пензије које примају пољопривредници: Небојшин отац је, такође, уплаћивао допринос, а сада свакога месеца добија пензију која је тек нешто виша од 7.000 динара.

У Речици нема много земљорадника који уплаћују доприносе. И Небојша, који се бави производњом млека, жали се на његову цену, као и на цене других пољопривредних производа, а

✓ **500.000 људи**, према подацима Републичког завода за статистику, ради у пољопривреди

✓ **314.925 пољопривредника** пријављено је на обавезно пензијско осигурање

✓ **3.315 динара** је месечни допринос за пензије пољопривредника на најнижу основицу од 15.072 динара

но плаћају доприносе за здравствено и пензијско-инвалидско осигурање.

29.500 корисника, а чак 185.000 у два месечна чека прими укупно најнижу, гарантовану пензију од 7.346 динара. То,

Колико год радили, слабо претиче

сматра да би стимулација државе требало да буде знатнија па би онда и произвођачи лакше могли да издвајају новац за доприносе.

И Лука Живановић из села Румска испод Цера регистровао је газдинство, али пензијски допринос не плаћа.

– О пензији не размишљам, али бих то, вероватно, учинио када би држава више бринула о произвођачима хране. Недовољно је 120 евра по хектару. Када бисмо добијали више и када би држава учинила слично као у другим областима, повезала стаж и отписала дуговања за доприносе, било би, сигурно, више оних који би мислили о пензији – каже Живановић.

Сремци се не разликују од сељака у другим крајевима Србије по уплати пензијских доприноса, о чему сведочи Мирко Ивановић из фрушкогорског села Јазак у иришкој општини.

– Имам десет хектара земље, нисам регистровао газдинство и не уплаћујем пензијски допринос – каже овај Јашчанин. – Уплаћивао сам до пре 13, 14 година и одустао. Гледам комшије који добијају пензију, нижа је од социјалне

помоћи, не могу за њу месечно да купе хлеба и цигара. Када би дотација државе била 200 евра по хектару, сигурно бих се лакше одлучио да наставим са плаћањем пензијског доприноса.

Бошко Вујић (46) из Оровичке Планине у општини Љубовија, са којим је разговарао дописник Миодраг Неговановић, остао је у селу, на оче-

вом поседу и определио се за пољопривреду.

– Ја сам био први у селу који је почео да уплаћује доприносе, десет година сам, до 1994, редовно плаћао, то бих и сада чинио, али новца ниоткуда. Уколико би држава отписала дуговања и „повезала“ нам стаж као

✓ **187.827 пољопривредника остварило је старосну пензију и прима у просеку по 7.308 динара**

✓ **11.958 прима инвалидску пензију просечно вредну 7.762 динара**

✓ **23.952 члана породица преминулих пољопривредника примају породичну пензију у просечном износу од 5.275 динара**

✓ **9.172 пензионисана паора примају накнаду за туђу помоћ и негу у висини 11.661 динар**

✓ **527 пољопривредних пензионера прима по 2.720 динара накнаде за телесно оштећење после повреде на раду или професионалног обољења**

Већи произвођачи најчешће плаћају доприносе, остали углавном немају пара за то

у другим областима, а о томе се говори, била би то велика олакшица за нас пољопривреднике. Када би нам држава сада помогла вишим регресима, било би за све довољно кад станемо на ноге – истиче Вујић и додаје

Бошко Вујић

да су потенцијали за пољопривредну производњу и сточарство у љубовијској општини велики, али неискоришћени.

Пољопривредни произвођач Јовица Петровић у Сувом Долу, управо због нестабилног тржишта и немогућности да се ослони

само на једну делатност, регистровао је, како пише наш сарадник Радомир Станојковић, фирму – „Сваштар“. У пластенику производи паприку, парадајз, салату, краставчиће и остало поврће. Поседују целокупну механизацију, па чак и ровокопач. Велику помоћ има у сложеној породици. Помажу му отац Стојан, мати Дивна и супруга Снежана. Сви су по неком основу осигурани. Сви раде и задовољни су и радом и зарадом.

Отац Стојан поносан је на сина што је остао на селу да се бави пољопривредом. Али, потврђује да, не само у њиховом селу, него и у Горњем Вртогошу, Ратају, Црном Лугу, Кумареву... пензијско осигурање плаћају углавном добростојећи пољопривредници.

– Остали или немају пара или су полутани – каже он.

Неки, као Рада Недин, 96-годишњи кикиндски паор, закаснили су за пензију, али би млађе радо посаветовали да улажу у, како је овај старина рекао нашем дописнику Сави Завишићу, сигурност за старе дане.

Недин је више од пуног радног века провео у пољопривреди, чак ако би се рачунало да је земљу почео да обрађује од пунолетства, а он је тежач-

Рада Недин

ке послове радио „фест“ већ од своје 16. године. Међутим, када је уведено обавезно пољопривредно осигурање, Недин је још пре тога, 1975. године, престао да привређује.

– Својих око 19 катастарских јутара земље издајем у аренду и од тог прихода се издржавам. Дворе ме син Милан и снаја Милева, обоје пензионисани чиновници – каже овај дуговечни паор који је устајао три сата после поноћи да намира стоку, па потом раном зором на њиву до увече.

Како сам каже, дан му је био кратак да све постигне, али је ретко поустајао.

– Треба човек да улаже у сигурност за старе дане, ако му је за то указана прилика. Ја сам „прерастао“ увођење пензијског осигурања, за мене је закаснило, али чујем да они који плаћају по вишој основици добијају лепу пензију – поручује деда Рада онима који се сада баве овим послом.

Весна Анастасијевић

Тајкуни убудуће без премија

Како је штампа недавно писала, од премија које је држава исплаћивала газдинствима до сто хектара, а могли су да их добију и власници пољопривредних предузећа, ове године највише су се офајдили новопечени велепоседници: Миле Јерковић је, са својих седам газдинстава од по сто хектара, добио државних 84.000 евра; Миодраг Костић је за шест фирми у оквиру своје МК групе субвенционисан са 72.000 евра; Делта је за пет предузећа у свом власништву укњижила 60.000 евра од државе, док је „Матијевић“ са четири газдинства добио „само“ 48.000 евра на име премија.

Ако се зна да у Србији има око 160 пољопривредних предузећа која газдују обрадивим земљиштем и да су сви, по досад важећим прописима, имали право на премије од 12.000 евра годишње за по 100 хектара, рачуница показује да би годишње близу два милиона евра могло да се, уместо фирмама, исплати сељацима.

ПОМИЛОВАЊЕ ЗА СВЕ КОЈИ ДУГУЈУ ПОРЕЗЕ И ДОПРИНОСЕ

Држава опрашта 15 милијарди динара

Дужницима се обећава опрост камате – од половине до целокупне суме, зависно од тога да ли главницу плате до краја ове или до средине идуће године

Држава је, још једном, решила да помилује предузећа, предузетнике и пољопривреднике који дугују милијарде динара пореза и доприноса: уколико одлуче да плате целокупне дугујуће дажбине, она је вољна да им опрости камате у укупном износу од читавих 15 милијарди динара.

Предлог закона о отпису камате на доспеле обавезе по основу одређених пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање већ се налази пред посланицима Народне скупштине с препоруком усвајања по хитном поступку. По њему, ова привилегија важила би за све који основне дугове измире најкасније до средине идуће године: ко се раздужи до 31. децембра ове године, међутим, могао би да рачуна на потпуни отпис обрачунате а неплаћене камате; онима који би главницу платили до 31. марта идуће године брисало би се 75 процената камате, док би обрачуната камата била

готово сви који нису плаћали разне врсте пореза: на доходак грађана, на приходе од самосталне делатности, на добит предузећа, на пренос апсолутних права, на наслеђе и поклон, на промет, на регистрацију оружја, на фонд зарада, на финансијске трансакције...

Опрост дела или целокупне камате могли би да приуште и дужници који би измирили дугујуће доприносе за осигурање од привремене незапослености и за обавезно пензијско и инвалидско осигурање.

Ово последње могло би да буде веома важно посебно за приватнике и пољопривреднике који најчешће нередовно или уопште не плаћају пензијске доприносе. Уосталом, управо су ауто-превозници и били иницијатори, још с пролећа ове године и у време претходне републичке владе, доношења оваквог закона. Приватници и сељаци, додуше, чак и када не плаћају редовно

доприносе. Али, ако се зна да се, и током раздуживања из пензије, дуг стално увећава каматом која износи чак 23,5 одсто годишње, онда такво измиривање дуга наликује оном о трци корњаче и зеца: о томе сведочи и велики број пензионисаних самосталаца и пољопривредника чији дугови остану и у аманет удовицама или деци с правом на породичну пензију.

Како било, захтев Пореској управи за отпис камате, уз доказе да је главница (заједно са евентуалним трошковима пореског поступка, принудне наплате и новчаних казни) плаћена, моћи ће да се поднесе најкасније до 31. јула 2009. године. На опрост би могло да се рачуна како за дугове настале до краја 2007, тако и на новије, настале до дана подношења захтева за отпис камате. Могућност отписа камате у случају плаћања главнице предвиђена је и за дужнике којима је раније већ

Овера књижица уз мировање

Пољопривредни осигураници, према подацима Пореске управе, до краја 2007. године дуговали су више од 22,5 милијарде, а предузетници близу 9,8 милијарди динара на име доприноса за здравствено осигурање, због чега нису могли да оверавају здравствене књижице, па ни да користе право на здравствену заштиту.

Да би се то пребродило, предложен је закон којим би им се дуговања „замрзла“ до краја 2011. године уколико почну редовно да уплаћују доприносе, почев од овогодишњих. Док дугови мирују, на њих се не би обрачунавала камата, дужници би могли да оверавају књижице и да користе здравствене услуге, а редовним плаћањем текућих обавеза до краја 2011 – првог јануара 2012. године „замрзнути“ дугови били би им у потпуности отписани. Процењује се да послодавци за здравствено осигурање упослених дугују још око 10 милијарди динара, па би, ако сви почну редовно да плаћају доприносе, 2012. године укупно било отписано око 42 милијарде динара дугова нагомиланих до краја 2007. године.

преполовљена свима који основни дуг плате до 30. јуна 2009. године.

Овом приликом, дугове би могли да пребрину, а нарочито камате које неретко увелико надмашују главницу,

пензијске доприносе, имају могућност да, по испуњавању услова за пензионисање, добију пензију, а затим да (по члану 120 Закона о ПИО) обустављањем трећине те принадлежности исплаћују дугујуће

било омогућено раздуживање на рате, као и онима код којих је покренут, али није спроведен поступак принудне наплате.

С. Чедић

ЕВРОПА ПРЕД НОВИМ ИЗАЗОВОМ: УСКОРО КОНТИНЕНТ СРЕДОВЕЧНИХ УСАМЉЕНИКА

Пензионерске куће као уточиште

Искусство Социјалног фонда града Беча као увод у новембарско трагање за одговорима на европску „будућност старења“

Поред климатских промена и глобализације, оно чиме Европа мора озбиљно да се позабави јесте – све старије и све усамљеније становништво. Европа нагло постаје „континент средовечних усамљеника без деце“, са измењеним навикама, потребама и прохтевима: процењује се, рецимо, да ће кроз три године западна Европа имати 81 милион – или пет милиона више него 2000. године – нежења и неударних који живе сами и да ће се број парова без деце повећати за 1,4 милиона.

Док је пре осам година 37 одсто, или 143,9 милиона Европљана живело у традиционалној породици, њихов број се незауостављиво смањује и сада вероватно износи тек нешто више од 20 одсто. Старење становништва свакако задаје највећу главобољу политичарима и послодавцима због оптерећења буџета трошковима за пензије, социјалну помоћ, здравствену заштиту, а и све је мање радно способног становништва.

Да Европа ипак не окреће главу пред изазовом – како са све временским

Малобројнији а старији

Статистичка служба Евростата саопштила је да ће у земљама Европске уније 2060. године живети 506 милиона становника, с изразитим повећањем броја пензионера. До краја педесетих година овог века за сваку особу старију од 65 година „радиће“ два запослена, што је упола мање него сада.

Становништво садашњих 27 чланица ЕУ достићи ће највећу бројност 2035. године и износиће 521 милион, према процењених 495 милиона у јануару ове године. Од 2035. ни позитивна нето миграције у Унији неће успети да се избори са последицама све мањег рађања.

људима ићи напред и указати им дужну пажњу због минулог рада који су уложили у изградњу свих досадашњих ресурса којима се може подичити, показује и најављени симпозијум „Будућност старења“ у Бечу (од 19. до 21. новембра), у оквиру манифестације „Перспективе европске политике градова“, а на иницијативу аустријске престонице, осигуравајућег друштва Vienna insurance group и Ерсте банке.

А да је Беч право место за овакав разговор видело се недавно и у Медија

центру у Београду, када је српској јавности предочено изузетно искуство аустријске престонице у збрињавању људи који увелико „троше“ другу половину живота и којима је потребна помоћ „туђе руке“. Град валцера има посебан, Социјални фонд који путем многобројних саветовалишта, домова за становање и негу, стамбених заједница и центара за дневни боравак настоји да олакша усамљеним и болесним особама долазеће године, помажући тако и породицама које из различитих разлога нису у могућности да се старају о њима.

Према речима Кристе Клајнер, шефа Саветовалишта за кућну негу и старање Социјалног фонда Беча, у овом граду живи 120.000 људи старијих од 75 година и 40.000 са више од 85; процене су да ће 2030. првих бити за 60.000 више, а осамдесетпетогодишњака за 20.000. У Бечу, такође, живи и више од 300 људи старијих од 100 година, а ни број миграната није занемарљив.

– Успостављање контакта између особе којој је помоћ неопходна и оне која јој је указује без сумње је приоритетан задатак Социјалног фонда града Беча. Први корак је посета особи за

Све више људи жели да доживи стоту

Бечки социолог Антон Аман, који се старењем и старима бави од 1970. године, објашњава да доживети стоту жели све више људи. И не само да желе, већ је све више оних који доживе и 100, и коју годину више. У Бечу је, према Амановим речима, тренутно 305 људи који имају више од 100 година, а њихов број расте. Иначе, у целој Аустрији живи 941 лице старије од 100 година. Поређења ради, стогодишњака је 1950. било 18, а 1970. године – 69.

Истраживања на ову тему су све значајнија, а циљ им је да допринесу доношењу што квалитетнијих политичких решења која се односе на пензије и негу старих лица.

Аман подсећа на два клишеа која важе за старије особе: с једне стране, старије становништво се представља као терет, а с друге стране се старост „кује у звезде“.

– Изазов који стоји пред нама и будућим генерацијама јесте да се јасно одреди значај старијих људи за једно друштво – каже Аман и наглашава да је, како за младе, тако и за старије, права драгоценост да уче једни од других. При томе, наглашава Аман, и старији треба да буду флексибилнији и вољни да и даље уче, без обзира на године.

С. П.

Аустријска престоница дичи се бригом о старим суграђанима

коју нам неко од суседа или породице сигнализира да јој стање није најбоље. На лицу места проверавамо њено здравље, услове у којима живи и да ли може да рачуна на услугу комшинице или фамилије. Затим доносимо одлуку о врсти помоћи која јој је неопходна. То некад буде само достављање намирница, али често и помагање приликом устајања из постеље, облачења, умивања... Сходно приходима, део указане помоћи се плаћа, а део иде на терет града Беча. Зависно од материјалних могућности, таква особа може да рачуна највише на три посете у току дана. У најнезавиднијем положају су они који не могу сами да се крећу, који су везани за кревет или дементни. Они обично бивају смештени у центре за дневни боравак док се чланови породице налазе на послу. Тамо их уче, између осталог, одвицавању од уринирања у кревету, вежбају са њима памћење, концентрацију, оријентацију у простору – прича Клајнер.

У аустријској престоници све су бројније стамбене заједнице за које се опредељују усамљеници који би, ипак, да живе у друштву: једноставно, од четири до осам особа договоре се да станују заједно, при чему свако има засебну собу. За пензионере су резервисане такозване

пензионерске куће, са апартманима од по 30 квадратних метара, а под истим кровом налази се и простор намењен временским брачним паровима где им је осигурана потпуна приватност. У случају да се неко од станара разболи, надокхват руке му је амбуланта.

Боравак у апартманима у посебним кућама за пензионере кошта 1.500 евра месечно, док у домовима за негу стаје дупло више – 3.000 евра. С обзиром на правило у Аустрији да пензионеру мора да остане 20 одсто пензије за џепарац, остатак се даје за становање у оваквом дому. Уколико то није довољно – а најчешће није јер је просечна пензија

Бечлија 1.000, а Бечлијки 600 евра – држава прискаче у помоћ и надомешћује недостајућу суму. Само пензионери с минималним припадностима у овим наменским кућама станују „гратис“.

Али, ма колико се у специјалним домовима чинило за људе „трећег доба“, чињеница је да се они најбоље осећају у свом дому, поготово окружени породицом, и најрадије би ту и дочекали крај живота. Статистика, како је истакала шеф Саветовалишта за кућну негу и старање, показује да 85 одсто станара домова за негу у њима једва поживи дуже од годину дана. Зато Социјални фонд Беча намерава да до 2015. године повећа број стационарних установа намењених особама које сустижу године, али мањих – да би што више наликовале напушеном породичном кутку; такође ће се успоставити још боља сарадња са домовима у приватном власништву. Планира се изградња и шест модерних геријатријских центара који неће личити на болнице, а смањиће се број места за непрестану негу и двадесетчетворочасовно лекарско збрињавање. А временски најближе – од 1. јануара 2009. свим корисницима биће повећана и надокнада за туђу помоћ и негу.

Новембарски симпозијум, посвећен најбројнијим Европљанима, без сумње ће показати све мањкавости досадашњег начина бриге о остарелом становништву мање-више нарушеног здравља, али ће свакако допринети да се „добри примери“ неких земаља „пресаде“ и у суседство.

Татјана Кршић

Подаци на 15 језика

Социјални фонд Беча има банку података не само о свим социјалним установама и питањима (као, на пример, о нези и бризи), него су заинтересованима преко интернета доступне и информације о, рецимо, установама где старији могу да проведу слободно време, о изложбама, дневним излетима и годишњим одморима за сениоре, комшијској помоћи, службама за поправке, храни на точковима, фризерима... па све до – хитне финансијске помоћи за старе.

И то – на 15 језика: немачком, енглеском, француском, италијанском, шпанском, португалском, пољском, чешком, руском, српском, хрватском, босанском, словеначком, мађарском и турском.

КОД МАЈСТОРА КОЈИ ЈЕ НАВРШИО
74 ГОДИНЕ СТАЖА

Зарадио пензију и за – државу

Још вешт уз машине

У 88. години живота, Милан Мишкелић, родом из Српског Итебеја код Зрењанина, још ради у приватној радионици у којој запошљава три радника и не мисли да престане

И у деветој деценији живота, мајстор више заната Милан Мишкелић је, пре свега, човек од реда. А није лако направити ред у његовом богатом и веома разуђеном животу, о чему сведоче фотокопирани новински текстови, сведочанства, дипломе, повеље, медаље, сертификати о патентима и хрпа разних докумената међу којима су и фотокопије личне карте и возачке дозволе. Све он то вади једно за другим и шири по столу у својој механичарско-ковачкој радионици „Фелна“, у београдском насељу Мали Мокри Луг. Има савршену меморију, али ипак све што каже жели и да документује. Нема лажи, нема преваре.

А могао би човек да не поверује да неко, све рачунајући и борачки, има 74 године радног стажа. Пише све црно на бело, вазда је плаћао све доприносе, никад ништа није радио „на дивље“, увек је мирно спавао. Почео је још као голобрадо момче, а ради и данас и не мисли да престане. Свако јутро у 6.30 долази у радионицу из Жаркова где станује, затвара у 14.30 и враћа се кући. Тако 38 година на истом закупљеном простору који плаћа око 500 евра месечно. Одавно је могао да затвори „Фелну“ и да живи само од пензије, али не зна шта би

код куће радио. Осим тога, морао би да угаси и жиро-рачун и да се опрости од неких дужника. Супруга Олгица је покојна већ седам година, а син Светозар, машински инжењер, отишао је на Нови Зеланд и не мисли да се враћа. После мајстора Милана, „Фелна“ више неће постојати.

Силесија патената

Чика Милан је рођен у марту 1921. године. Мајка му је умрла у његовој трећој, а отац у деветој години. Са дванаест је отишао на занат о коме прича:

– Онда је био еснаф, сасвим друкше. Три године се учио занат, после чега се полагао испит, па тек је онда могла да се отвори радња. Ако мајстор нешто не уради како треба, први пут добије опомену, други пут укор, а трећи пут му се одузима дозвола за рад. Јер он није окаљао само свој образ, него образ свих занатлија. А како је данас? Моја покојна Олгица, иначе књиговођа, за

дан је добила дозволу за радионицу машинбравара. Такав је сад закон, а какав ће да буде квалитет, то никога не интересује. Важно је да се узму паре од пореза.

Механичар, стругар, алатничар, ковач – све је то чика Милан. Све машине у радионици, веће или мање, сам је конструисао и направио, око 40 комада. Све их је и патентирао, као и остало што је у радионици произвео. То је силесија заштићених патената, али се он не плаши да ће га неко копирати, вели да нико не може да направи исто. Својевремено је изумео машину која је одједном могла да замени 30 радника, међутим синдикат се побунио – шта ће онда са осталима? „Нека један ради, а остали нека седе код куће“, одговорио им је чика Милан.

Тешко је пратити животни пут овог човека који је, између осталог, био на сахрани убијеног краља Александра 1934. године, а после скојевац и агит-проповец. Заједно са народним хероји-

Златни орден Ловачког савеза

Чика Милан је 1948. године по задатку послат на Бисерно острво код Новог Бечеја где је, како каже, запатио срне и основао подсавезно ловиште. Прошле године је, због унапређења ловства, добио Златни орден Ловачког савеза Војводине, основаног 1922, годину дана после његовог рођења.

Санке за југо

Последњи (засад) чика Миланов патент је нека опруга за машину, заштићена 2000. године, а претпоследњи су такозване санке, званично стабилизатор предњег ослањања за возила „застава југо“, атестиран 1998. у Центру за моторе и возила Института у Винчи.

– Полицајци ми – прича чика Миле – кажу: Где год видимо јак удес, а никоме ништа не фали, знамо да имају ваше „санке“. А кад сам пре 10 година почео да их производим, свакоме ко је имао удес давао сам нове „санке“ за старе, јер је то био једини начин да их истестирам.

Преноси искуство на млађе

ма браћом Душаном и Миодрагом Татић штампао је летке на шапирографу и умножавао их на гештетнеру, својих руку делу. Његов радни стаж пунио се најпре у војсци, па у многим друштвеним фирмама кроз које је прошао било као радник, било као руководиоца, било као хонорарни саветник. Примера ради, у конопљанској фарбари је 1958. имао хонорар од 30.000, а горњи раднички лимит је био 18.000 динара. То је заслужио патентом за ложење котлова на мазут, чиме је омогућено фарбање три тоне вуне за 24 сата.

У листу „Народна армија“ из 1946. године пише: „Борац-механичар Милан Мишкелић сам лије клипове за аутомобилске моторе и камионе...“ Почело је од клипова, наставило се фелнама за пољопривредне машине, али о томе боље да исприча мајстор:

– Као приватник сам почео да радим 1965. године, још док сам био у државној служби, али кад сам видео да има пуно да се ради, напустим предузеће и следеће године отворим радионицу, пет година пре него што сам напунио пун стаж. Десет година касније радњу сам пребацио на сина, про форме, да бих у државном сектору намакао остатак стажа, тако да сам у пензију отишао 1983, и то у тада максималном износу. Али, нисам то добио јер сам наставио да радим као приватник, а по тадашњем закону у том случају нисам имао право на пензију.

Од буџета добија и у буџет враћа

Пензија је чика Милану ипак стигла 1992. године, кад се променио закон. Међутим, његове 63.000 динара по новом више нису максималан износ, а он нема начина да их повећа. Објашњава зашто:

– Да би ми извршили ревизију пензије, односно да би је повећали за двадесетак хиљада, морао бих прво да затворим радњу, а онда поново да је

отварам, што кошта 300.000 динара, плус плате радницима, укидање жиро-рачуна и триста чуда, а то ми се не исплати. А када бих потпуно затворио радњу, морали би поново да се праве сви они атести за фелне које доста извозим Русима, а они неће неатестирано.

Тако чика Милан и добија и не добија пензију, пошто цела оде на доприносе држави, односно на порез на промет од шест милиона динара годишње који је већи од те његове пензије.

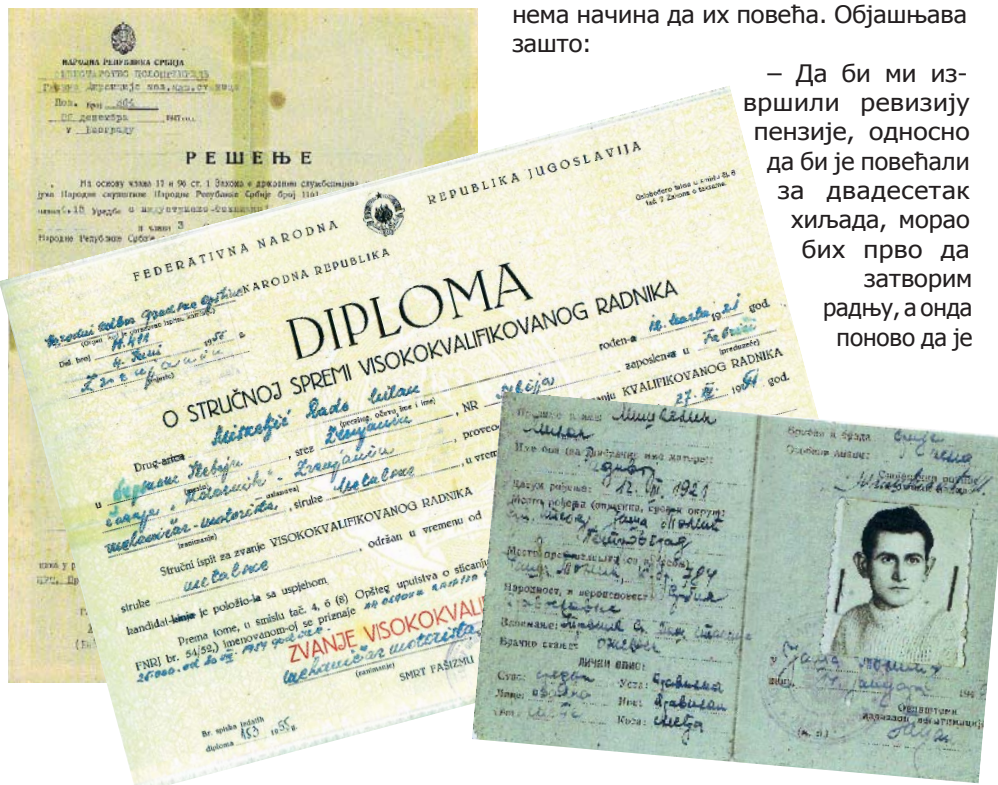
– У просеку – вели – десет хиљада месечно дајем у пензијски фонд, а оно ресто иде у буџет. Тако и добијам пензију, буџет мора да дотира, а ја онда буџету враћам.

Иначе, чика Милан је, хвала на питању, добро, ако се изузму неке „ситнице“ као што су вештачки кукви, слабији слух, болови у кичми. Откако је оперисао катаракту види као соко, код офталмолога чита одоздо, продужио је и возачку дозволу коју има од 1941. године. До пре две године плаћао је и социјално осигурање, другу квоту за други стаж, па је тражио да има и две здравствене књижице, бар да код лекара иде преко реда. Нису му дали, али су му бар укинули ту ставку у расходима. А што нису раније – не зна се.

На питање може ли се добро зарадити на атестираним фелнама каквих „нема нигде на свету“ и осталим производима, мајстор одлучно тврди – не може.

– Па ја за све ове године ни овај локал нисам успео да откупим, шта даље да вам кажем...

Радмила Таминцић

ПРВИ ЛЕКАРИ У СРБИЈИ ДОБИЛИ ДОЗВОЛЕ ЗА РАД

Лиценца на седам година

Пацијенти би требало да имају корист од доктора који се стално усавршавају и који се, због ризика губитка дозволе, труде да избегну грешке

Првих три стотине лекара, од укупно 28.561 колико је уписано у именик Лекарске коморе Србије, недавно је у Народној скупштини положило заклетву и добило лиценцу за рад.

До краја године и сви остали лекари, међу њима и они који раде у Фонду за пензијско и инвалидско осигурање, требало би да добију лиценцу која ће важити од 1. јануара 2009. године, а која ће морати да се обнавља сваких седам година. Тиме лекари, после 63 године (од када је декретом укинута Лекарска комора Србије основана 1901), поново добијају лиценцу која им омогућава самосталан рад, али која може, привремено или трајно, и да им буде одузета, што би им онемогућило даље бављење струком.

Дакле, једном стечена диплома медицинског факултета ни у Србији више није гаранција да ће неко доживотно моћи да се бави медицином.

За почетак, лекар ће, слично пилотима, током радног века морати непрекидно да се образује и да се упознаје са достигнућима из области којом се бави.

Његово „држање корака“ са струком и науком Правилником о ближим условима за издавање, обнављање или одузимање лиценце члановима комора здравствених радника „преведено“ је на едукативне бодове: током седмогодишњег важења лиценце, у поступку континуираног усавршавања, лекар мора да стекне 168 бодова, и то сваке календарске године по 24 – 12 бодова учествујући на семинарима и програмима едукације у здравственој установи или приватној пракси где ради, а других 12 бодова учешћем у програмима усавршавања на републичком или међународном нивоу, што подразумева присуство на конгресима, стручним конференцијама...

И, када је већ „озакоњена“ намера законодавца да лекаре обавезе на стално едуковање и упознавање са новинама у медицини, а не може се порећи ни задовољство посленика здравствене струке због добијања дозволе за самосталан рад (иако, приметили су, не баш јефтине – због уписнине од 8.000 динара и месечног плаћања чланарине од 0,8 одсто примања), ипак је основно питање – да ли и шта тиме добијају пацијенти.

– Пацијенти добијају виши ниво стручности – уверен је др Ранисав Вујић, интерниста – кардиолог, начелник Одељења за функционалну дијагностику у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. – И лиценца и новоусвојени Кодекс професионалне етике иду у при-

лог осигураницима. Стално усавршавање лекара у струци подразумева да ће пацијентима бити понуђено лечење према савременим достигнућима, а, са друге стране, Кодексом се утврђује савесно и одговорно лечење, без штете по здравље пацијента. Не би смео да се понови случај трогодишње девојчице која је умрла због последица операције, да би недуго потом преминуо и хирург, због притиска и реакције јавности. Овакви трагични догађаји треба да остану прошлост и да се више никада не догоде – упозорава др Вујић.

Слично мисли и др Весна Стојановић, интерниста – кардиолог, са истог одељења: то ће, каже, натерати докторе да прате новине и да се држе стандарда, тиме ће се подићи ниво здравствених услуга и лекари ће више водити рачуна да не погреше.

Илуструјући ово последње, др Стојановић наводи пример лекара у Енглеској који је пресадио бубрег пацијенту мада је знао да је купљен на црном тржишту, чиме је свесно прекршио и закон и етички кодекс, због чега му је одузета лиценца и право бављења лекарском праксом.

Међутим, др Стојановић упозорава да ниво свести и лекарског знања најчешће не прати и развој материјалне основе, па може доћи до раскорака и одступања између потреба и могућности лечења болесника. У том смислу је и њен одговор на питање шта значи добијање лиценце за пацијенте: једно је извесно, каже она, а то је – да је неизвесно за пацијенте...

Нема сумње, када пацијент уђе у ординацију он неће тражити лекареву легитимацију којом он доказује поседовање лиценце, а неће га интересовати ни то да ли је његов доктор сакупио потребан број бодова да би обновио лиценцу. Он долази да му се утврди тачна дијагноза, одреди терапија и дају лекови. Уосталом, Кодекс професионалне етике пропи-

сује да је „животна дужност лекара да се стално (континуирано) теоретски и практично, стручно усавршава и примењује дијагностичке методе и терапијске процедуре модерне медицине“, а да је „одржавање нивоа знања и вештине неопходне за пружање здравствене заштите високог квалитета, морална дужност лекара“.

Међутим, ова законска дефиниција још није заживела у пракси:

„Комора није у овом моменту укључена у континуирану медицинску едукацију, мада на основу тога треба да обнавља лиценцу у лиценчном периоду од седам година, а бодовање програма едукације спроводи Савет за здравство Републике Србије који ни после три године није формиран“, навела је др Тања Радосављевић, директор Лекарске коморе Србије, у тексту објављеном у часопису „Свет рада“.

Под условом да се и занемаре ове „дечје болести“ које често прате нове процесе, охрабрујућа за пацијенте може да буде и могућност да несавесни лекари остану без дозволе за рад. Правилник о давању лиценце наводи седам разлога због којих то може да се догоди, па је, тако, привремено одузимање дозволе предвиђено за здравственог радника који у обављању делатности начини стручну грешку којом се нарушава, односно погоршава здравствено стање пацијента, или је правоснажном судском одлуком осуђен за кривично дело које га чини недостојним за обављање професије здравственог радника. Трајно одузимање лиценце лекар може да очекује ако је осуђен на казну затвора због тешког кривичног дела против здравља људи.

Како ће се све ово примењивати у пракси и на који начин ће то осетити и осигураници – остаје да се види већ првих дана јануара 2009. године, када почну да важе лиценце.

Миланка Иванчајић

Седокоси за срећније детињство

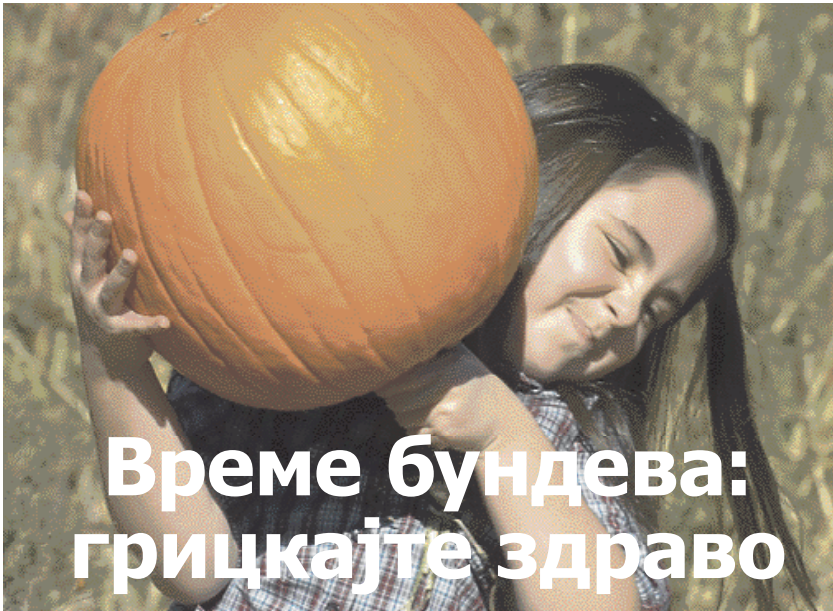
И сениори на стази

Хуманитарно-рекреативна акција „Трка за срећније детињство“, коју је у Кикинди 19. пут организовала Општинска организација Црвеног крста, у сарадњи са Скупштином општине, фабриком пецива „Банани“ и многобројним донаторима, окупила је више од четири хиљаде такмичара. Од продатих стартних бројева остварено је око 300.000 динара, што ће бити употребљено за куповину спортских реквизита, видео бимова и других уређаја потребних школама.

У трци „Здрав и способан“ надметали су се одрасли рекреативци, међу којима и доста седокосих.

С. З.

Време бундева: грицкајте здраво

У време кад „здрава храна“ стиче све више присталица, тиква или бундева је свакако намирница коју не треба заобилазити у исхрани. Поготова сада када је њена сезона.

Бундева има разних боја и облика. Мале и велике, дугачке и шарене, зелене, наранџасте, црвене, с пругама и роговима. Пулпа (месо) бундеве повољно утиче на регулисање варења, а препоручује се и као диуретик, за избацивање сувишне воде из организма (нарочито код људи оболелих од реуме, гихта, запаљења бубрега или бешике).

Месо бундеве садржи 90-94 процента воде и мали проценат масти. Због тога је одлична дијетална храна за гојазне особе, дијабетичаре (ако се током припреме не заслађује), као и за особе са обољењима желуца и црева. Лако је сварљива намирница мале енергетске вредности, угљених хидрата има 4,8, а беланчевина 1,1 одсто, али је присутна знатна количина витамина и минерала. Пулпа је богата бета каротеном (провитамин витамина А) који, са селеном у семенкама, подиже имунитет и чува организам од рака, затим витамином Це, витаминима Бе комплекса и знатном количином витамина Е. Од минерала садржи калијум, фосфор и калцијум.

Ниједан од ових састојака бундева не губи стајањем и зато се препоручује њено конзумирање од јесени, па преко целе зиме, када је исхрана иначе сиромашна.

Свакодневно узимање свежег сока, куваног или печеног бунде-

виног меса показало се добро у лечењу псоријазе. Семенке бундеве, пресне или печене, одлично су средство против цревних паразита, дечјих глиста и пантљичаре. Ако их сами спремате, брзо их после прања осушите и оставите на хладном и сувом месту; ако их печете, посолите их и запеците у пећници око 20 минута. При љуштењу семенки, треба пазити да се не скине сивозелена кокожица јер су у њој највреднији лековити састојци.

Оболели од запаљења бубрега или бешике, по народној медицини, требало би да свакодневно једу по један оброк који се састоји од динстане бундеве са мало парадајза и сецканог црног лука, зчињене кашиком-две павлаке, али без соли. Жене које су желеле да имају леп тен стављале су маску од рендане бундеве, која може да послужи и као облог за ублажавање тегоба код проширених вена.

Од бундеве се добија и уље које је највредније у сировим семенкама, али и оно које је настало хладним цеђењем. Садржи лековите есенцијалне масне киселине и, што је још важније, незамењиво је у салатама.

Бундеве су једна од оних биљака које можемо припремати на најразличитије начине: поховати, пећи, динстати или пунити, и правити разна јела, од предјела до сланих и слатких пита.

Све се више користи и цвет тиквице, који се пуни и потом пржи у дубоком уљу или похује.

Печена бундева

Бундеву пресеците, извадите коштице и с кором пеците на 180° Ц 90 до 120 минута.

Слатка пита

Потребно је: 0,5 кг танких кора за питу, 1 кг рендане бундеве, шоља шећера, шоља уља, 50 г маргарина, кесица ванилин шећера, цимет.

Две коре намажите уљем и ставите их једну преко друге, по њима распоредите очишћену и нарендану бундеву, поспите са две кашике шећера, мало цимета и ванилин шећером. Увијте их и ређајте у уљем подмазану тепсију, а поступак понављајте док не потрошите коре и надев. На питу ставите маргарин насечен на листиће, па пеците 30 минута на 180 степени. Кад порумени, извадите је из рерне, оставите да се мало охлади и поспите шећером у праху.

Корпице с бундевом

Умесите тесто од 250 грама брашна, 125 грама бутера, три кашике шећера, половице прашка за пециво, једног јајета и млека по потреби. Оставите га пола сата на хладном, па њиме пуните подмазане модлице. Део теста растањите и оставите за „пклопце“. Корпице од теста пуните надевом од изрендане бундеве, шећера и цимета. Ивице теста наквасите водом, па утисните поклопчић од растањеног теста. Пеците на 180-200 степени око 20-25 минута, и готове корпице поспите обилно шећером у праху.

Густи сок од бундеве

Бундеву ољуштите, исеците на комаде, да буде два килограма, налијте са пет литара воде и ставите да се кува на тихој ватри док не омекша. Бундева је добро скувана када промешате кашиком, а она се распадне. Оцедите воду и куване комаде ставите у блендер или измешајте миксером. Додајте и воду у којој се бундева кувала, па све процедите кроз цедиљку. У процеђено додајте кесицу лимунтуса, 200 грама шећера и шољицу сирупа од брескве (можете, по укусу, ставити више или мање шећера или додати неку другу арому). Затим вратите на ватру да још једном прокључа.

Сок с поморанџом

У предстојеће хладне дане малишанима ће пријати и овај укусан сок: килограм бундеве скувати са пет литара воде и 500 г шећера. Бундеву испасирати и помешати са остатком воде у којој се кувала; када се охлади, додати исцеђен сок од четири поморанџе и једног лимуна, све измешати и – пити.

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Дан сеоских жена

Као што вазда у свему каснимо, тако и ја не сазнах на време да бисмо и ми што без имања, радног времена, плате и пензије цео живот оремо, копамо, сејемо, беремо и жањемо – имале шта да славимо

Ја сам ти, чедо моје, прави изданак свога народа! Закаским око важних ствари – није зато што 'оћу, него зато што нисам обавештена. Или касно сазнам па не могу да стигнем, или дођем са закашњењем па нисам баш у току ни ко је шта реко, а камоли кад се нешто дели – канда ми је суђено да увек останем кратких рукава.

Не знам, дете моје, да л' је то клетва од старине, још од Марка који касно стиже на Косово, па Срби свагда и у свему ди је важно закасне. Ил' не знамо да је важно, ил' се предуго договарамо око тог што мислимо да је важно, ил' што се договоримо – не испунимо! Претекну нас тако и у важним, државним стварима и они које смо до јуче помагали, а да ни не спомињем велике и моћне.

Они јачи су се ома састали и договорили шта и како ће урадити да предухитре финансијску кризу у Унији. Прво су заштитили себе и свој капитал, а земље које су касније приступиле канда ће повући мачка за реп јер ће се последице кризе превалити на њих и њихове банке. О Србији не смем ни да помислим. Па народу је криза и без светске кризе, макар то био и други талас који се очекује да ће нас стићи.

О кризи на сва звона причају економисти, поручујући Влади да не сме да се и даље задужује через наставка прекомерне потрошње. А њини чланови, канда мисле да имају каде да се спреме и увате у коло са светском финансијском кризом, па се по новинама и телевизији диче са својих првих 100 дана. Народ не зна да л' да им верује због оног што су урадили, ил' да се плаши због оног што нису.

Не знам, љуби те баба, ни да л' да се више радујем тој повишици пензија коју ћемо ваљда добити у новембру, кад испада да баш те паре кваре буџет. Поскупело је месо и све за јело, поскупео гас, тражи се струја и телефон, а и остало ће скочити. То кад се стави

на оловку и папир испада више од повишице коју ћемо можда добити.

Него, одлутала баба, дете моје, тамо ди јој место није, у државне послове. А хтела сам да ти се пожалим како сам касно сазнала да се 15. октобар у свету слави као Дан сеоских жена. Да сам само знала за тај дан рекла бих свим мојим сељанкама за то, па би свака нешто умесила и припремила какве закуске; лепо би се дотерале па пред задружни дом. Јесте да је замандаљен откад је нови власник наше Задруге све то купио на лицитацији, а не појављује се. Земља у парлогу, а у Дом, ди су се људи увек окупљали, више се не може.

Поставиле би ми астал испред да почастимо сваког ко наиђе јер се коначно одаје признање и сеоској жени. Која нема ни имања, ни радног времена, ни уштеђевине; која оре, копа, сеје, бере, жање, кува, пере, пегла, рађа, подиже, лечи, теши, школује; која је за државу само помажући члан газдинства, што значи да за свој рад, каткад од свитања до сумрака, нема ни плату, ни годишњи одмор, ни боловање, а ни пензију.

Земља је већином на мужу, за њега се плаћа пензијско и инвалидско осигурање, његова је важнија кад се одлучује о крупнијим стварима у породици...

Влада је још ономад у Пекингу на једној конференцији Уједињених нација обећала да ће дати више важности женама на селу. До сада није.

Па се зато мислим да би овај пољопривредни министар могао шта да уради и по женском питању. Прича се да планира да до године по хектару даје 150 евра државног подстицаја паорима. Добро су се сетили да те новце више не дају тајкунима. Добро је и да те паре добију само они који плаћају доприносе за пензију из пољопривреде јер су газдинства напријављивали многи, само да би се докопали државних пара.

Још кад би овај министар, скупа са социјалним, могао некако да пропише чешћу регистрацију газдинстава на жене, до године би 15. октобра имало шта да се прослави!

Унука Ика

DA LI ŽIVITE SAMI?

ASISTEL
DUGME KOJE ČUVA ŽIVOT

Mi pružamo svu pomoć koja je potrebna da biste živeli upravo tamo gde Vam je najprijatnije, u svojim domovima. Mi smo tu da Vam pomognemo da se Vi i Vaši najdraži osećate sigurno.

Tel: 011/3282 020, 0700/200 700, Mob: 062/8200 700, 064/0200 700

АМЕРИЧКИ ПАРАДОКС: БОГАТСТВО И СОЦИЈАЛНА (НЕ)БРИГА

Здравље као привилегија

Здравствено осигурање и како га обезбедити за све, једна је од главних тема и у финали кампање за новог станара Беле куће

Американци управо бирају: да ли су за радикалније промене, или за мало другачију дозу истога. Кампања за избор новог станара Беле куће и, како се то често каже, „најмоћнијег човека света“, овога пута је била изузетно дугачка (унутарпартијске квалификације у два главна тabora, Демократске и Републиканске странке, почеле су још пре две године) и по много чему оригинална (у финалу су се нашли један „Афроамериканец“ и кандидат који би мандат започео као најстарији амерички председник у историји). Била је и неизвесна: предност млађег кандидата у завршници је, истина, негде око шест процентних поена, али дешавало се и раније да се на сам дан избора (а једном и током пребројавања) догоди преокрет.

За исход избора је, из много разлога од којих је главни амерички глобални утицај, заинтересован и остатак света, али пошто гласају само Американци, увек се одлучује на основу онога што кандидати нуде кад су у питању домаћи проблеми. Овога пута умешала се и светска фи-

нансијска криза, чији је епицентар баш у катедрали светског капитализма, на Волстриту, али једна од главних тема предизборних говора и обећања је старо питање социјалне (не)бриге у најбогатијој држави света.

Пензије су при том само један од елемената главног проблема. А главни проблем је питање здравственог осигурања, о којем се две партије које наизменично владају споре кад год је време за изборе.

Много новца, али за кога

Здравствено осигурање је, у ствари, један од највећих парадокса Америке. Будући да је најбогатија, она за ову сврху по глави становника троши више него иједна друга земља. А на другој страни, она је једина развијена, индустријализована нација која нема универзални систем здравствене заштите – систем који би елементарно здравствено осигурање обезбедио сваком грађанину. Према овогодишњој статистици, без икаквог осигурања за случај болести је чак 15 одсто Американаца, или, у апсолутним бројкама, око 45 милиона људи.

Резултат тога је да најбогатији нису и најздравији – према ранг листи коју сачињава Светска здравствена организација, Америка за здравље троши нај-

више, али по укупном „нивоу здравља“ она је тек 72. међу 191 чланицом Уједињених нација.

Укупан трошак за здравље је око 2,5 билиона (хиљада милијарди) долара, или око 16 одсто бруто националног производа. И у сталном је порасту. Тренутно су ови издаци по глави становника нешто изнад седам хиљада долара годишње, док су пројекције да ће већ до 2017. ти издаци нарасти на сасвим близу једне петине бруто производа.

Већина Американаца, њих 60 одсто, здравствено је осигурана преко послодавца (мада је тај постотак у опадајућем тренду). Негде око девет одсто купује посебне, сопствене пакете овог осигурања. Преко државе осигурано је око 28 одсто људи. Треба, међутим, знати да је реч о доста сложеном систему и да су ова осигурања често комбинована и испреплетена. Једини „чист“ број је онај о здравствено неосигуранима.

Где су у овој слици председнички кандидати Барак Обама и Џон Мекејн?

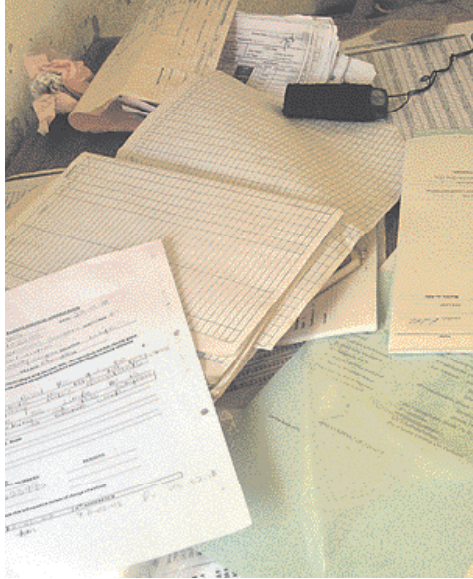
Обојица су, разуме се, са различитим приступима, најављивала да ће прилике у овој области својим политикама знатно унапредити. Нису, ипак, отишли толико далеко да обећају да ће га сасвим решити. А и да јесу, нико им не би веровао.

Оба кандидата се слажу у дијагнози: главни проблеми су изузетно велики трошкови система (2,5 билиона су отприлике као два бруто национална производа Русије) и – обухват, односно велики број неосигураних. Али у њиховим програмима ова два питања имају различите приоритете.

За Обаму, важније је обезбедити универзално осигурање за све, док је Мекејн најавио да би први корак био смањивање укупних трошкова система, а тек потом његова доступност свима.

Ово је разумљиво, с обзиром на главне „идеолошке“ разлике две партије. Демократе су, наиме, традиционално за већу улогу државе у расподели националног богатства, док су републиканци приврженији „невидљивој руци“ тржишта која, како се показује у врт-

логу текуће финансијске кризе, и није тако свемоћна како се веровало.

Обамин план је да обухват социјалног осигурања учини универзалним кроз комбинацију нових закона, политичких реформи и субвенција. По ономе што је поручивано из његовог штаба, осигуравајућа друштва убудуће не би смела никог да одбију са сада уобичајеним образложењем да су исувише болесни или исувише скупи. Свима би биле доступне било приватне било јавне шеме осигурања. Све корпорације, па и оне најмање (које су сада изузете из те обавезе), морале би да намештеницима обезбеде бар минимум здравственог осигурања, а ако то не учине биле би изложене оштрим казнама.

О трошковима после

Мањкавост овог плана је једино у „ситници“ – како га финансирати? Обама је објаснио да би то било покривено укидањем пореских олакшица које су републиканци, током два Бушова мандата, дали богатијим слојевима да би их подстакли да више инвестирају и тако економију држе „на гасу“. Критичари, међутим, кажу да су те олакшице ионако биле временски орочене, а да настајућа рецесија неће у овом погледу олакшати ситуацију.

У средишту реформи које предлаже кандидат Мекејн јесте пореско стимулисање појединаца да сами уплаћују здравствено осигурање, што би подразумевало укидање постојећих олакшица у овом делу за корпорације. За разлику од Обаме, он не би уводио принуду да осигуравајућа друштва морају да осигурају свакога, али би за најугроженије обезбедио државну заштиту. На овај начин би, како је израчунато, били смањени и трошкови и број неосигураних.

Како год било, оба предлога имају и предности и мане. Политички, чини се да би бирачи могли да буду заинтересованији за реформу која би осигурање обезбедила свима одједном. А као и другде, о трошковима би се размишљало после.

Милан Бекин

Пензија за полицијског мачка

Пошто је дуже од десет година ловио мишеве и пацове у полицијској станици Сноу Хил у Лондону, мачак Реган је отишао у заслужену пензију, као последња мачка „запослена“ у полицији, објављено је на сајту Скај њуза.

Херој полицијске станице Реган, који сада има 11 година, примљен је у службу 1997, када је имао свега осам месеци.

Овај мачак провешће заслужену пензију у прелепом врту у Есексу.

Бака Куку за Гиниса

Африканка Темо Молоко-Куку из Лимпопа тврди да има 134 године и жели да уђе у Гинисову књигу рекорда.

То може да поткрепи и службеним документом у коме пише да је рође-

на 4. јула 1874, године када је рођен и Винстон Черчил.

Тајна њене дуговечности није дијета какву препоручују лекари: у интервјуу новинару Си-Ен-Ена Куку је открила да

јој се исхрана састоји углавном од меса, спанаћа, слаткиша и кокаколе!

Дуговечна становница Јужне Африке има 29 деце, поносна је бака 59 унука, а праунуке је тешко избројати.

Љубав преко интернета

Један 81-годишњи Кинез доказао је да године нису препрека при проналажењу љубави путем интернета јер је оженио 58-годишњакињу с којом је ступио у контакт „на мрежи“.

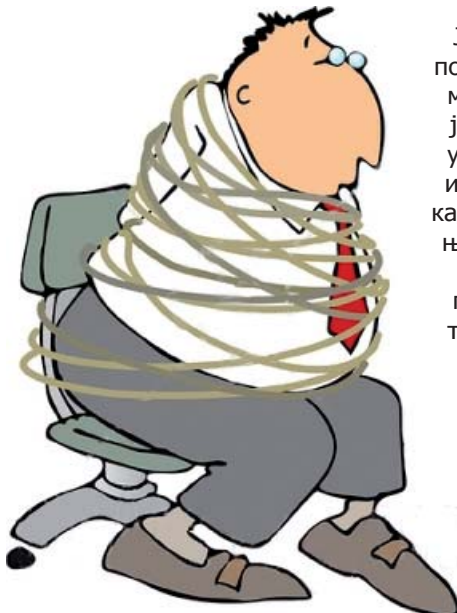
Бу Јицин, пензионисани професор уметности из Пекинга који борави у старачком дому, недавно је оженио Јанг Ксиахуо, 23 године млађу од њега.

Романса је започела након што је Бу 2007. ставио оглас на интернетску страницу за самце, тражећи љубав међу же-

нама од 40 и 50 година. На оглас су се јавиле жене из САД, Украјине и Аустралије, али он се одлучио за бившу радницу кинеских железница из покрајине Сечуан с којом ће ускоро почети заједнички живот у њеном дому.

Међутим, да би младу довео до олтара морао је да надвлада сумњу родитеља своје изабранице, који имају 85 и 86 година и бојали су се да је младожења престар за њихову кћи.

Атак на достојанство пљачкаша

Један адвокат са Новог Зеланда тражио је помиловање за свог клијента пљачкаша јер му се сви затвореници подсмевају што га је група пензионера, љубитеља боћања, увезала као кобасицу: пензионери су заробили и увезали Клинтон Мајкла Дирмана (38) када је у децембру провалио у просторије њиховог спортског клуба.

Адвокат Мајкл Ноулс је изјавио да понижење с којим се суочава његов клијент треба да буде узето у обзир приликом изрицања пресуде. Снимак везаног пљачкаша, док покушава да се отпетља, пуштен је на телевизији и објављен у новинама, због чега он, тврди његов адвокат, никада неће моћи „да поврати достојанство у тим круговима“.

Судија није био осетљив на те аргументе, па је Дирмана осудио на две године и четири месеца затвора.

СМОТРА ХОРОВА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

Орило се и у публици

Посетиоци нису крили одушевљење

У Суботици учествовало око 350 људи трећега доба певајући у десет хорова; следећи сусрет заказан у Шиду

Пета „Смотра хорова“, сада већ традиционална манифестација војвођанских пензионера, одржана је у великој дворани МКЦ „Непкер“ у Суботици. Опш-

тинско удружење пензионера Суботице с председником Белом Јурковићем доказало је – трећи пут – да је врхунски организатор окупљања хорова људи трећега доба из северне покрајине. Сви

присутни су из српске „капије Европе“ понели прелепу успомену на духовно стваралаштво бака и дека.

Осим многобројних гостију, представника медија и руководства Саве-

Бела Јурковић честита победницима

Диригент за публику

за пензионера Војводине, на челу са председником Миланом Ненадићем и Радованом Темеринцем, потпредседником Савеза пензионера Србије, смотри су присуствовали и Славко Параћ, потпредседник СО Суботица, и Станко Нимчевић, функционер Савеза инвалида рада Војводине.

Учествовало је око 350 пензионера из Новог Сада, Вршца, Шида, Апатина, Кикинде, Сомбора, Зрењанина, Панчева, Суботице и хора Савеза инвалида рада из Сремске Митровице. Аматерске певачке дружине су различите: неке имају свој оркестар, неке мање, а неке више чланова, али најчешће око 35 извођача; неки хорови постоје већ неколико деценија (наступали су успешно и у иностранству), а други су основани тек пре неколико година. Али, дужина постојања и префикс „аматерски“ не одражавају се много на квалитет извођача. У њима има и пензионисаних врхунских уметника, људи с музичким образовањем и оних који су добар део живота посветили певању и наступању у аматерским друштвима, а они су стрпљиви и предано помогли колегама „почетницима“ да достигну ваљан квалитет складног хорског певања.

Диригенти су у већини случајева, ипак, људи који се професионално баве музиком, а један од њих, Бранислав Гагић, професор у средњој музичкој школи у Зрењанину, оцењује:

– Са зрењанинским пензионерима редовно учествујем на овим манифестацијама и примећујем да учесници певају све квалитетније, нарочито ми се допада што се ради вишегласје. Сви хорови су на завидном нивоу за ову врсту хорова.

Наравно, учесници на Смотри најбоље знају ко је и колико напредовао, али публика у сали „Непкер“ често се, понета песмама „Рјабинушка“, „Елене“, „Хеј, жалим, жалим“... певањем из свег гласа и срца придруживала извођачима на бини. И то је, највероватније, највећа награда и мелем на душу овим старинама за уложени дугогодишњи труд и рад, некада чак и у веома оскудним условима.

Бела Јурковић је, на крају, доделио признања и поклоне најуспешнијим појединцима, а затим су сви „завршили“ у једном суботичком ресторану; када се на окупу нађе толики број музикалних људи, може се и замислити каква је тамо атмосфера владала.

Одлучено је: домаћин наредне Смотре пензионерских хорова Војводине биће Општинско удружење пензионера Шида.

Мирослав Мектеровић

Стометарска савијача у тепсији на спратове

НА 23. ДАНИМА ЛУДАЈЕ У КИКИНДИ

Бундеваре за Гиниса

Дане лудаје, утемељене у Кикинди пре 23 године да би се одмерили најтежи плодови бундеве у ондашњој Југославији а затим и најдужи вргови – ове јесени обележило је справљање пите бундеваре дугачке 101 метар, пријављене за Гинисову књигу рекорда.

За циновску савијачу употребљено је 250 килограма кора за питу, 320 килограма рендане лудаје, око 120 килограма шећера, четири килограма цимета и више од сто литара уља. Испечена у спиралној тепсији, ова посланица је затим исечена на око 4.000 парчади који су продавани по 10 динара. Наплаћени новац је намењен хуманитарним сврхама.

Најтежу бундеву (121,7 килограма) узгојио је Милан Десница, ученик Пољопривредне школе у Футогу. Друго и треће место освојиле су његове школске колегинице Верица Такач и Маја Петков.

Најдужа тиква се протегла на 250 сантиметара, а произвео ју је Факултет биофарминга Универзитета Мегатренд у Бачкој Тополи. Друго место освојила је Драгана Калуђевић из Ловћенца са примерком дужине 237 сантиметара. Трећепласирана је Кикиндјанка, пензионерка Марија Стојадинов.

Пошто Словенци желе да организују нешто слично кикиндским Данима лудаје, у Кикинди је боравила и делегација из Шентјуре ради стицања искуства.

Ни ове године није изостала богата банатска трпеза препуна јела зготовљених од бундеве и изложених на дегустацију на кикиндском тргу, за ту прилику названом „највећа гостинска соба“. У припремању специјалитета предњачили су кулinari и редуше из редова људи у трећем добу.

Сава Завишић

Најтежа бундева

Најдужи врв

ВРАЊЕ

Бесплатна возња

Саобраћајно предузеће „Кавим-Јединство“ покренуло је иницијативу да у Врању, као и у другим градовима Србије, пензионери имају бесплатну возњу на градским и приградским линијама. Да ли ће се „примити“ ова иницијатива зависи од локалних власти, пошто би трошкове превоза пензионисаних „на једнаке части“ делили „Кавим-Јединство“ и локална самоуправа.

Р. С.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Прославили свој дан

Слободан П. Пантић

Пензионери са гостима

Општинска организација пензионера Смедеревске Паланке недавно је прославила свој дан и 61. годишњицу рада. Учинили су то скромно уз присуство секретара Савеза пензионера Србије Рајка Јарића, представника организација пензионера Пожаревца и Смедерева, бивших председника организације, сарадника и пријатеља.

На свечаној седници Општинског одбора председник Слободан Б. Пантић, између осталог, рекао је да је у минулих годину дана много учињено на омасовљењу и да ће до краја године имати око 3.000 чланова.

– Интензивно смо радили на осавремењавању рада и усвојили и Стратегију развоја организације за период 2008–2015. године у којој смо сагледали своје капацитете и могућности, као и потребе и предвидели начине остваривања постављених циљева. Имамо и блог презентацију на интернету где редовно ширу јавност обавештавамо о активностима – нагласио је Пантић.

Сл. Костантиновић

Мајсторство на 64 поља

ПЛАНДИШТЕ

Спортски сусрет

Општинска организација Савеза инвалида рада Пландиште организовала је спортски сусрет инвалида рада Баната: прелеп дан, жеља за спортским надметањима и дружењем обилovali су добрим резултатима, смехом и шалама који су пријали како домаћинима, тако и гостима из Кикинде, Панчева, Вршца, Беле Цркве, Сечња, Ковачице, Зрењанина и Алибунара.

Председник пландишке организације Славица Цветићанин уприличила је сусрет и са представницима локалне самоуправе, а председница Савеза инвалида рада Војводине Стана Свиларов са сарадницима из Баната представила је рад на покрајинском нивоу и истакла значајне акције организације у Пландишту.

И. М.

ПРОКУПЉЕ

Најбољи у Дому старих

Традиционално, током октобра, месеца старих, у Дому за негу и смештај старих лица у Прокупљу проглашени су најбољи: за најуређенију проглашена је соба Славке Ђурђевић, а најбоље ручне радове (плетење и хеклање) имале су Мирјана Недељковић и Милунка Ђинђић. У пословима у Дому (вешерај, чишћење дворишта...) најагилније су биле Цвета Петровић и Добрица Стојиљковић, којој је припало и прво месту у справљању пите. Најлепше фризуре, које је урадила фризерка Сунчица Симић, имали су Гордана Младеновић и Родољуб Јовановић.

За највреднијег читаоца проглашена је Смиља Закошек, најбољи играч домина је Милован Петровић, карата Ђуро Драгић, „не љути се, човече“ Јован Кнежевић, док је вишегодишњу доминацију у шаху наставио Рајко Урукало који је и ове године био непобедив.

За десет и 20 година боравка у Дому пригодне поклоне добили су Јованка Милосављевић и Мирјана Видовић.

На конкурс Дома за најлепшу успаванку деде и бабе за основце прву награду добила је ученица Исидора Бакић.

– Целе године најревноснији сарадници су нам КУД „Абрашевић“, Плесна група „Сунце“, ученици основних и средњих школа. Захваљујући њиховом ентузијазму, наши корисници често имају прилику да се добро забаве – каже Весна Голуб, координатор свих активности Дома за квалитетнији живот корисника.

Ж. Димкић

ШАБАЦ

Ткаље на сајму

На четвртм сајму привреде, у Хали спортова „Зорка“ у Шапцу, захваљујући Служби за запошљавање која им је уступила део изложбеног простора, своје експонате су изложиле и вредне ткаље радионице „Повесмо“ шабачке организације инвалида рада.

Представиле су рукотворине које би могле да се користе као део канцеларијског мобилијара и као новогодишњи репрезентативни поклони.

Изложени предмети су изазвали велико интересовање, што је дало наду да ће ова радионица моћи да ради и на тржишном принципу, уз покриће трошкова производње, али и остварену добит.

Д. М.

ЉУБОВИЈА

Веселе до зоре

Општинска организација пензионера у Љубовији, поводом октобра, месеца старих, организовала је дружење у „Марковим конацима“ на коме је било више од 600 пензионера из западне Србије и Републике Српске.

– Годинама практикујемо оваква дружења, а сада смо први пут ми били домаћини. У госте су нам дошли пензионери из Лознице, Бање Ковиљаче, Владимираца, Богатића, Малог Зворника, Ужица, Крупња и Чајетине, као и из Бијељине, Угљевика, Братунца и Сребренице у Републици Српској – каже за „Глас осигураника“ Милосав Ђокић, председник љубовијског удружења пензионера и домаћин дешавања, додајући да овим показују „да удружења не треба да служе само за набавку огрева и зимнице већ и за окупљања која нам провеселавају и продужују живот“.

Ведро и уз богату трпезу

Дружење у Љубовији трајало је до зоре.

В. Ђишилам

Група пензионера пред старт

Супружници Дудић међу младим бициклистима

БАНАТ

Сви на „Циклотури“

Манифестација „Циклотура“, започета у Србији пре четири године, први пут је одржана и у северном Банату. Рекреативна бицикличко-туристичка тура „Дани европске баштине 2008“ стартовала је из Кикинде и водила преко села Иђош и Сајан, до чоканске општине и Остојићева, стазом дугачком 33 километра у једном правцу. Кренуло је седамдесетак учесника, да би им се успут придружило још око 30. Међу бициклистима је било и пензионера, а најстарији је Исак Дудић (74) са којим је возила и његова супруга Јелена.

Организатор овог бицикличког излета било је друштво „Панонија купа“.

С. З.

БЕОГРАД

Бивши ученици на окупу

Почетком октобра у Београду је организован сусрет бивших ученика Саобраћајно-транспортног одсека Железничког техникума у Пули, који су школовање завршили пре 55 година, када је ова школа престала да постоји. Са више од три хиљаде ученика, у једном моменту Железнички техникум је био најбројнија средња школа у централној Европи.

Од 208 свршених ученика ове генерације, 110 је распоређено на рад у Србији. Неки су наставили школовање и постали професори, доктори наука, официри, док су поједини кренули путем политике.

Позиву на дружење у Ресторацији на Железничкој станици Београд одазвало се око тридесет ветерана, данашњих пензионера. Иако благовремено позвани, на сусрет нису дошли представници пословодства Железница Србије.

Ђ. Миловановић

Хор без такмичарске треме

ШИД

Распевани Срем

Финалисте овогодишњег такмичења „Распевани Срем“, као и госте из општинских организација Савеза инвалида рада овог дела Војводине угостили су по обичају добри домаћини у Шиду.

Осим 15 такмичара који су се избором песама вратили у младост, учеснике ове веселе приредбе ревијалним наступом обрадовали су и хорови и певачке групе. Победницама, од којих је најуспешнији био Мирољуб Бањанин, поклоне је предала председник Општинске организације Савеза инвалида рада Шиде Веселинка Игић.

И. М.

ВРАЊЕ

Радост сусрета

Штићеници Дома за децу палих бораца из Другог светског рата окупили су се недавно, после пет деценија, да се подсети на заједничке дане у белопољском дому код Сурдулице. Полазна станица им је био Дом у Трговишту, из кога је кренуло 200 домаца. Сада је на заказано дружење дошло само 32 јер су неки спречени због болести, а неки више нема. Окупљени су се радовали поновном виђењу, размењивали су успомене из младости... Захваљујући помоћи друштва, сви су успели у животу.

– Састајаћемо се и даље сваке друге године, иако нам се број смањује – рекао је Драгомир Симоновић, један од организатора сусрета.

Р. Станојевић

РУМА

Набавка на рате

Сваке суботе у просторијама Удружења пензионера у Руми чланови могу да купе пакете сухомеснатих производа и тестенина тешке осам килограма, по цени од 1.800, односно 1.170 динара, а да их плате у три месечне рате. Према речима Наде Кефер, задужене за социјално-хуманитарни програм, у румском Удружењу пензионера могу да се поруче и дрва и угаљ, а, у зависности од количине, отплата је до осам месеци. Сем недељом, Удружење пензионера ради свакога дана од 9 до 12 часова.

Д. Р.

МАЧВА

Важно је дружити се

Стигле и специјалне домине

Шаховско надметање чланова Међуопштинске организације слепих и слабовидих у Шапцу и шабачког шах клуба, које се одржава већ шест година, прошле суботе је завршено без победника: резултат је био нерешен, и екипно и појединачно.

Како рече Мирољуб Мердовић, председник шабачког шах клуба, турнир слепих и оних што виде већ почиње да бива традиционалан и у наредном периоду ће се та сарадња проширивати.

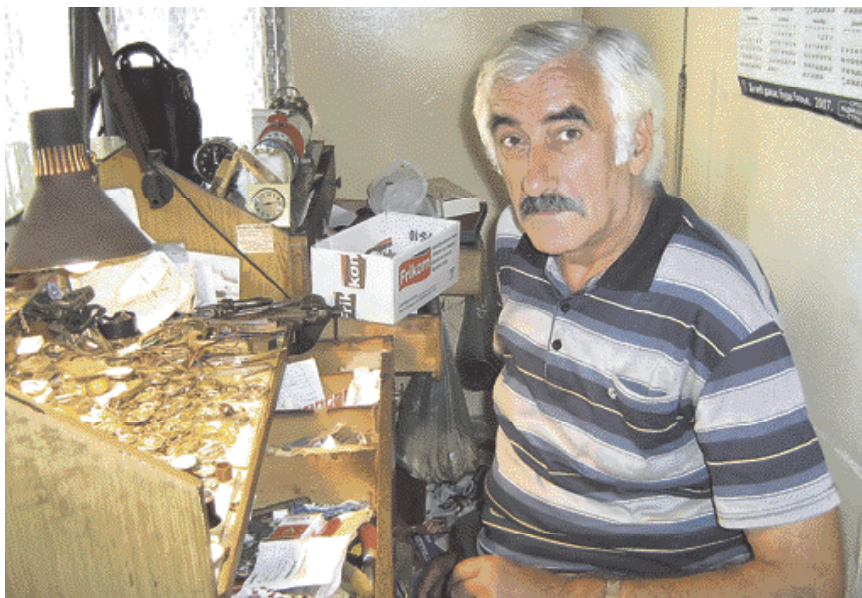
Први пут је одигран и меч у доминама за чланове организације слепих Мачванског округа у коме је Иванка Дејранић надмашила све противнике.

Према речима председника организације слепих Луке Младеновића, пет комплета специјалних домина, набављених из Загреба, рељефношћу поспешују чуло додира па је то добра вежба и за боље савлађивање Брајевог писма.

Б. Р.

Задовољство надметања

Ваљда поправљено неће чекати власнике колико и овај раритет из 1893. године

ПЕНЗИОНЕР МИЛОРАД ЈОВАНОВИЋ НЕ МОЖЕ БЕЗ СВОГ ЗАНАТА

Да ли ће сатови стати

Када, после четири деценије рада, затвори радњу, Смедеревска Паланка ће остати без иједног сајције и једине часовничарске радње

Да мајстори често не могу без заната и кад оду у пензију, показује и пример сајције Милорада Јовановића из Смедеревске Паланке који са љубављу и вољом и у 63. години поправља сатове: иако је од пре две и по године у заслуженој пензији, сајцијска радња у Француској улици још је отворена. Биће отворена до краја године, каже нам Милорад, да би могао муштеријама да преда сатове које је одавно поправио, а они их још нису преузели. Уз то, онако пријатељски, за познанике и другове, поправи понеки сат јер још не може да остави занат којим се бавио готово четрдесет година.

Иначе, сајцијски занат у фамилији Јовановић је породична традиција. Тим послом најпре се бавио Милорадов деда

Божидар у селу Милошевцу у општини Велика Плана, па његов отац Војислав.

– Од оца, сајцијски занат преузео сам ја, а тиме су се бавили и мој брат, мој син и синовац. Занат сам изучио у школи ученика у привреди у Великој Плани, прву самосталну часовничарску радњу отворио сам 1968. године у Аранђеловцу, другу на Брачу. Десет година радио сам у Смедереву, а у Смедеревској Паланци двадесет четири и по године. За четрдесет година рада поправљао сам све врсте сатова, сем електронике. У радњи имам сатове који су поправљени пре десет година, а још нису преузети. Ту се налази и сат из 1893. године који још ради – прича Милорад Јовановић.

Мајстор Милорад је поправљао и сатове који су комплетно били израђени од дрвета. Један његов колега, који је био у Забели, од јасена је направио сат за Јосипа Броза Тита и њега, па када се покварио, Милорад је и то знао да поправи. Овај, једини мајстор за поправку сатова у Смедеревској Паланци у овом послу, нажалост, нема наследника. Иако је у пензији, радо би прихватио ученика кога би обучио сајцијском занату да Смедеревска Паланка до краја ове године не остане без иједног мајстора за поправку сатова и једине сајцијске радње.

Славољуб Костантиновић

У ВРАЊУ БРИНУ О ИНВАЛИДИМА

Николиној срећи нема краја

Врање је град који све више излази у сусрет особама са посебним потребама.

Недавно је за ова лица направљен прилаз банкомату у пошти, а све чешће успевају и да се запосле. Тако се и Николи Коцићу посрећило да, иако у инвалидским колицима, добије посао у

новоизграђеној гаражи за паркирање аутомобила.

– Пресрећан сам. Имаћу обезбеђену egzистенцију. Посебно захваљујем председнику Удружења инвалида Срђану Трајковићу који је посредовао у мом запослењу – каже Коцић.

Р. Станојковић

КЊАЖЕВАЧКИ ДОМ ЗА СТАРЕ
ИМА ДУГУ ТРАДИЦИЈУ

Доградња Спасићеве задужбине

Ово здање, подигнуто средствима Задужбине Николе Спасића, београдског трговца, почело је да ради још у мају 1935. године, а кућа за старе и немоћне било је до септембра 1945. године, када Уредбом Министарства за социјално старање НР Србије прераста у Државни дечји дом за заштиту сирочади, а затим у Дом за васпитање младежи.

После вишегодишње паузе, а по исељењу завода 1979, због потреба решавања нарастајућих проблема у заштити старих особа, адаптацијом постојећих објеката и изградњом нових, октобра 1981. почиње да ради Дом за пензионере и друга стара лица као радна јединица центра за социјални рад, капацитета 135 корисника; 1992. прераста у самосталну установу – герон-

толошки центар, који данас има 214 лежајева.

Дом за старе данас има пет функционално повезаних објеката, а лане је увећан за близу 500 квадрата доградњом топле везе, као и простора за дневни центар, физио и радну терапију и за смештај корисника.

В. Јовановић

Вољом до – злата

Ужичанин Милован Милутиновић, бодибилдер и каратиста, рођен пре шест деценија у Буару, надамак Ужица, познатији је у свету него код нас. До сада је у каратеу освојио 470 медаља – од тога 47 златних.

Није имао тренера, менаџера нити финансијера. Успех је постигао, пре свега, захваљујући чврстој вољи. Одрастао је у многочланом сиромашној породици. Као млад био је неухрањен, па је чак проглашен привремено неспособним за војску.

Одлучио је да се бави спортом, а основ тог начина живота је здрава, природна исхрана, без дувана, кафе и алкохола. Са 20 година почео је да тренира боди-билдинг. Деценију касније постаје вицешампион тадашње Југославије. У 42. години креће са каратом, у 52. осваја црни појас други дан, а убрзо и црни појас трећи дан и пето место у свету. Прошле године је проглашен „суперменом“ – носећи два џака цемента претрчао је стазу од 100 метара за 29,11 секунди. У повратку, на истој раздаљини, додали су му још два џака па је ту исту стазу прешао за мање од једног минута.

За дужи живот Милован, између осталог, препоручује здраву исхрану – сир, кувану јагњетину, млеко, рибу, соју, доста поврћа и воћа, а нарочито јабуке, лубенице, банане, грашак, спанаћ, цвеклу, карфиол и купус. Доручак и ручак треба да су обилни, а за вечеру су довољне две јабуке.

Ђ. Миловановић

ИЗ ДРУШТВА ЗА ЦЕРЕБРАЛНУ И
ДЕЧЈУ ПАРАЛИЗУ У ШАПЦУ

Прва летовања

Ове године, после скоро 30 година постојања и рада, први пут је за чланове Друштва за церебралну и дечју парализу из Шапца организован одлазак на море, у Чањ. Организатор је био Савез за церебралну и дечју парализу Србије. Из Шапца је у Црну Гору кренуло пет парализованих особа. Цена је била 17.250 динара по особи, с тим што је за двоје трошкове носила шабачка локална самоуправа.

Поред купања и сунчања, у Чању су за око 350 парализованих особа из читаве Србије организовани и разни садржаји да би што пријатније провели време – такмичења у куглању, шаху, доминама, „човеке, не љути се“, пикаду... као и књижевне вечери.

Сви који су били на овом опоравку презадовољни су смештајем и односом особља у хотелу „Бисерна обала“, изјавио је по повратку у Шабац Зоран Илић, председник Друштва за церебралну и дечју парализу. Задовољство је увећано и излетом до манастира Острог, али и љубазношћу шабачког Црвеног крста који је обезбедио превоз комбијем. Жеља је, наравно, да оваквих одмора буде и наредних година.

Б. Р.

НАШИ СУГРАЂАНИ: МИЛИЦА И СВЕ ЊЕНЕ ПЕТИЦЕ

Чека „Вукову диплому“

Иако не види, одлична је ученица, а планира да заврши факултет и постане преводилац или професор

Надомак Шапца, у Варни, живи Милица Ђурђевић, слепа девојка, одлична ученица осмог разреда Основне школе „Лаза К. Лазаревић“ у Шапцу. Од првог разреда ниже само петице и на крају ове школске године, како каже, очекује да добије „Вукову диплому“. Планира да настави школовање у шабачкој гимназији, а већ мисли о томе шта ће да студира. По свему судећи, филолошки факултет где би се оспособила у знању језика или књижевности, да постане преводилац или професор. Мада, није далеко ни од помисли да студира информатику.

– За нас који смо без вида учење више није проблем. Поред уџбеника и књига на Брајовој азбуци, ту су касете и дискови – каже Милица и додаје: – Иако се разликујем од осталих другарица и другова, наставници у школи немају различит критеријум

приликом оцењивања. А другари су баш они прави – помажу ми у свему.

Како нам је рекао Лука Младеновић, председник Међуопштинске организације слепих и слабовидих у Шапцу, Милица не само што је одличан ђак, већ је веома успешно завршила и обуку за рад на рачунару коју је уприличила Организација, истиче се у познавању Брајовог писма (добијала је и награде), јако је добар рецитатор (више пута награђивана), а пише и поезију (претежно љубавну и духовну).

Када се помиње духовност, ваља рећи да је Миличин отац Верољуб свештеник у Варни. Брат Урош је матурант Богословске школе, а Немања приводи крају студије на Теолошком факултету.

– У кући постоје обавезе за сваког од нас – каже мама Биљана. – Тако је Милица задужена да пере судове и да слаже веш.

Иако је ученик са инвалидитетом, а школује се у редовној школи (инклузивно), Милица је посебно задовољ-

на што се другови и наставници према њој понашају као да види.

Од пре неколико година слепе особе из овог краја имају пуну подршку Савеза слепих Србије, али и Међуопштинске организације у Шапцу и посебно локалне самоуправе, каже Лука а потврђује Милица. Међутим, у Мачванском округу, посебно у Шапцу где је највећи број слепих и слабовидих, осећа се велики недостатак дефектолога – стручњака за слепе који би пуно помогли деци да се самостално што боље уклопе у средину у којој живе.

Док смо причали у дому Ђурђевић у Варни, зазвонио је телефон. Нико га није чуо, а Милица јесте.

– Па, они којима је ускраћено једно чуло имају много наглашенија друга чула, у овом случају – слух – кажу Лука и Милица.

Иначе, Милица много чита (на Брајевом писму, али је и све више књига у звучној техници), често слуша музику, и, наравно, најчешће ради на компјутеру.

Балша Радвановић

КРАЉЕВАЧКА ФИЛИЈАЛА БАНКЕ ИНТЕЗА

Рачунари за мале дистрофичаре

Узгредни апел неких чланова краљевачког Удружења дистрофичара био је сасвим довољан представницима Банке Интеза да се организују и прикупе пет рачунара чија је конфигурација за њихове потребе била превазиђена, али за рачунарске почетника више него довољна.

– Рачунари ће деци дистрофичарима олакшати редовно школовање, отвориће им, преко интернета, прозор у свет и омогућити стицање нових знања. Изузетно смо захвални Банци Интеза на овом надасве хуманом гесту – рекли су за „Глас осигураника“ прим. др Никола Крпић, потпредседник, и Стеван Тодоровић, секретар Удружења дистрофичара Краљева.

Спојили хумано и корисно

Задовољство што су могли да, како су рекли, помогну оне којима је помоћ преко потребна, нису крили ни представници Банке Интеза: Радмила Тодоровска је подсетила да овој банци то није прва хуманитарна акција, а искрено се нада да ће их бити још.

Иначе, у Рашком округу има 75 оболелих од мишићне дистрофије, а само на подручју краљевачке општине 35, од чега 10 ученика. Управо због њих у Удружењу се надају да ће бити још људи добре воље, спремних да помогну овим малишанима да живе живот као сав нормалан свет.

М. Дробњак

Без једнакости у повишицама пензија

Добро је што је „Глас осигураника“ отворио страну за мишљења о пензионерским тешкоћама, као и о ономе чиме се можемо похвалити. Дobar део пензионера је незадовољан приликом добијања сваке новчане повишице, критикује се и напада процентуална повишица све због једнаких стомака, једнаких животних трошкова, једнаких цена итд. Предлаже се да се задржи стартна разлика у пензијама по заслуги до краја живота пензионера. Ко је заговорник такве деобе? Овакви предлози долазе у већини од пензионера, док много ређе тим „већим“ пензијама завиде радници и са мањим платама од наших пензија.

Раније, у периоду за који данас тврдимо да смо добро живели, власт је неколико пута због немања пара позивала раднике и пензионере на откривање унутрашњих резерви. Многи би данас могли да повећају себи пензију, нпр. да одбаце пушење, прекомерну куповину алкохола и томе слично. Неки пензионери ће и даље бити у тешкој материјалној ситуацији, па би морали за повишицу пензије да се обрате својој

деци (и ту постоје неки законски прописи). Неки, опет, који се воде под ставком „мала пензија“ остварују додатне приходе од имања са села, од издавања станова и локала у закуп итд. Па зар они да добију једнаку повишицу, да ли ће то онда заиста бити једнакост?

У разним контакт емисијама могу се чути пензионери који изјављују да и са малим примањима могу да живе: целу пензију испланирају до детаља како ће је потрошити и од тога не одустају. Свако мора да размишља каква га будућност чека, и њега и његову децу и његове родитеље.

А шта нам се догодило ових дана? Влада је донела одлуку да пензионерима повећа пензије за 10 одсто. Тих средстава није било у буџету, али је некако успела да их намакне да дође до тог повећања и да створи још већи мањак у буџету Србије. Овде се Влада лукаво понела према нама пензионерима: ево вам 10 одсто, али ћете то до краја године морати да нам вратите, наравно, кроз повећање цена телефона, гаса, огревног материјала, а касније и струје.

Желе да се друже

Пензионери из Беле Паланке су посетили Гамзиград и уживали обилазећи археолошко налазиште Феликс Ромулијана. Ово место у

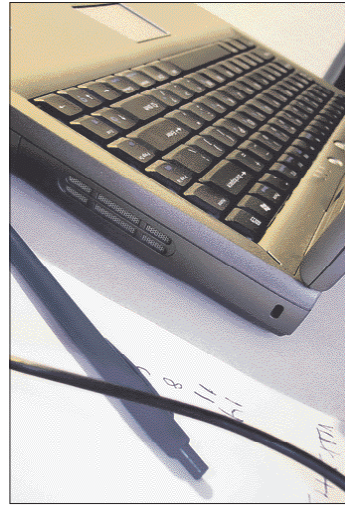
близине Књажевца је ремек-дело градитељства старих Римљана, што се види и на приложеној фотографији.

Чланови Друштва пензионера из Беле Паланке имају само речи хвале за „Глас осигураника“ и за одабир тема, а нарочито им се допало писање о здравој храни, која је у ствари и храна и лек, па моле за још таквих текстова.

Белопаланачки ветерани би волели да сарађују и да се друже са неким другим друштвима пензионера, правећи мостове пријатељства.

Поздрав редакцији,

Т. Ранђеловић
из Беле Паланке

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,
Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности број 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на proffice@pio.rs

Просек повећања пензија је око 2.000 до 2.500 динара. Ова повишица неће моћи да покрије само трошкове живота у грејању. Шта су нам онда повећали? То је по оној народној, „кума дала, кума и посркала“.

Живко Росић,
Доња Бадања, Текериш

- П -

Повреда на раду

је повреда која је везана за обављање послова, тј. радних задатака осигураника. Она подразумева повреду осигураника проузроковану непосредним механичким или хемијским дејством, као и повреду проузроковану наглим променама положаја тела, услед оптерећења тела или другим променама физиолошког стања организма.

Портфолио

у најширем смислу представља комбинацију различитих облика активе које поседују индивидуални или институционални инвеститори. Може се рећи да портфолио представља инвестиције у различите облике финансијске активе (најчешће у разне врсте хартија од вредности) које поседују претходно наведени субјекти.

Портфолио менаџер

је лице задужено за адекватно управљање портфолиом хартија од вредности индивидуалних и институционалних инвеститора. Оно може радити по налогу друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, инвестиционих фондова, осигуравајућих компанија, итд.

Посебан стаж

обухвата време provedено изван рада које се из одређених друштвено оправданих разлога признаје у стаж осигурања (нпр. учешће у оружанним акцијама државне војске, итд.).

(Извор: „Речник појмова из пензијског осигурања“, аутора др Јелене Кочовић и др Татјане Ракоњац-Антић)

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА

Поновно пензионисање

Старосни пензионери могу после пензионисања да се запосле или да почну да обављају самосталну делатност и да истовремено користе старосну пензију. Ово запослење или обављање самосталне делатности може, међутим, да буде искључиво у Србији, у супротном – кориснику пензије се, за време рада у иностранству, обуставља исплата старосне пензије.

Ако оваквим, поновним осигурањем у Србији корисник пензије наврши најмање годину дана стажа осигурања, по престанку бављења тим новим послом може да тражи од Фонда ПИО да му се то време призна у стаж, а остварене зараде или основице обрачунавају за нов износ старосне пензије.

Корисници пензије, наравно, увек очекују да нова пензија буде виша од оне коју су већ стекли. То не мора увек да буде тако, нарочито ако пензионер већ има пун стаж по коме је стекао старосну пензију, па накнадно остварен стаж нема утицаја на висину пензије, или је тај утицај незнатан. Може се догодити да се новоостварене зараде или основице својом висином и негативно одразе на висину пензије, или да се пензија незнатно повећа, па се разочарани пензионер пита да ли је могуће да је радио неколико година а пензија му је увећана само за 200 или 300 динара.

У случају да нови обрачун пензије покаже да се ради о нижем износу од дотад приманог, Фонд ПИО је у обавези да позове корисника пензије и упозори га на то, са препоруком да одустане од захтева за поновно одређивање пензије јер је то за њега неповољније.

Ипак, добро је да старосни пензионер има могућност да новим осигурањем и после пензионисања себи повећа кућни буџет.

Краћа граница за рудара

Миливоје Здравковић – Крепољин: Радио сам у руднику на радним местима са бенефицијом 12/18 укупно 15 година и три месеца. Рођен сам 6. марта 1956. године. Тренутно радим у иностранству, па ме интересује када ћу моћи да остварим право на старосну пензију у Србији. Могу ли после тога да наставим рад у иностранству?

Одговор: Право на самосталну старосну пензију у Србији моћи ћете да остварите најраније 6. 9. 2010. године, када навршите 54 године и шест месеци живота. Тада ће, са снижењем старосне границе због 15 година проведених на радном мес-

ту где се сваких 12 месеци рачуна као 18 месеци рада, бити као да имате 64 године и шест месеци живота, што је минимум за остваривање права на старосну пензију са стажом осигурања већим од 16 година (под условом, наравно, да за свих 15 година рада имате регистроване податке у бази матичне евиденције).

Ако радите у држави са којом Република Србија има споразум о социјалном осигурању, пензију ћете остварити применом тог споразума. Уколико се одлучите за остваривање ове пензије, после тога, како можете да прочитате у овом броју, не можете и да радите у иностранству и да примате пензију.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

*Весна Вићентијевић,
Сектор за односе с јавношћу*

Докуп пољопривредног стажа

Станко Брзенић – Почковина: Уживалац сам породичне пољопривредне пензије са уплатом доприноса од 11 година, девет месеци и осам дана. Пензија ми износи 5.142 динара. Речено ми је да немам право на личну пољопривредну пензију јер немам 15 година стажа осигурања. Да ли постоји могућност докупа стажа до 15 година?

Одговор: Докуп стажа у класичном смислу више не

постоји. Уплата доприноса мора да се односи на период у коме сте се бавили пољопривредом, па бисте могли накнадно да их уплатите једино ако такав период постоји, а Ви за њега нисте измирили доприносе.

Напомињемо да би уплата доприноса у периоду од када примате породичну пензију подразумевала да морате да вратите примљене пензије, јер нема могућности да примате породичну пензију и остварујете било који вид осигурања.

Најбрже до пензије

Бранислава Ступаревић – Бор: Имам 54 године. Последње три године сама сам уплаћивала доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. У том периоду две године сам примала мали износ по основу уговора о делу. Имам 34 године и девет дана стажа. Да ли уплаћена средства по члану 15 могу да повратим и како да остварим право на старосну пензију? Да ли морам поново сама да уплаћујем допринос за сваки месец посебно или могу одједном да

уплатим за тих скоро годину дана?

Одговор: С обзиром на Ваше године живота, уплата доприноса је ипак најбржи пут до пензије. Уплата је месечна и sukcesивна, нема законске могућности да стаж откупите одједном и одмах остварите право на пензију. Ако је стаж по члану 15 Закона о ПИО уписан у радну књижицу и урађена одјава на осигурање, онда нема могућности за повраћај доприноса. Препоручујемо наставак уплате доприноса да не бисте чекали на пензију до 60 година живота.

Прво услови, па кредит

Жарко Шундарић – Гољево: Рођен сам 1940. године. Имам 11 година стажа осигурања. Интересује ме да ли по члану 120 могу да добијем пензију на кредит?

Одговор: Да би се неком признало право на пензију мора да испуњава минимум

услова за то. У Вашем случају, пошто већ имате више од 65 година живота, потребно је и 15 година стажа осигурања. Тек онда, ако имате неизмиренних обавеза према Фонду ПИО, могао би да Вам се од пензије обуставља део ради намирења дуговања на име доприноса, сходно члану 120 Закона о ПИО.

Дајте ми шансу

Дајте ми шансу. Остало ћу узети сам.

Код нас је једино клима добра, све остало се – клима.

Нема богаћења мимо рада, мора да ту постоји нека радња.

Милан Ђурковић

Молим за реч

Ако се настави најављена борба против корупције, промениће се и модни трендови. Биће модерна одела на друге.

Убудуће, уместо листе поскупљења, новине треба да објављују шта није поскупело.

Опет ћемо хранити пола Европе. Храна је толико скупа да ми нећемо моћи да је купујемо.

Летовање дуго нећу моћи да заборавим. Све док не отплатим кредит.

Шта ће нама Тријумфална капија. Ми волимо да улазимо на мала врата.

Дејан Патаковић

Мало илузија

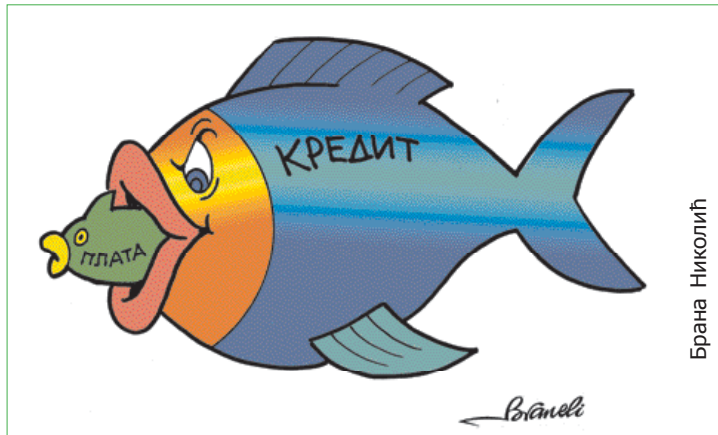
У Србији нема више места за нераднике. Сва су попуњена.

Није нам довољно хлеба и игара. Дајте нам и мало илузија.

Једите брзо. Инфлација вам куца по тањирцу.

Данас је лако писати сатире. Никога не интересује ко их је потписао.

Радивоје Јевтић Јенки

Брана Николић

Одскочна даска

Није конфекцијски тип. Искаче из коже.

Како да пребијем дугове кад немам пребијене паре.

Луд изабере дно као одскочну даску.

Зоран Богдановић

Користе нашу попустљивост

Ко живи на брдовитом Балкану има брдо проблема.

Користе нашу попустљивост да провере нашу издржљивост.

Пензионерима не може да прекипи јер немају шта да кувају.

Радомир Станојковић

Гладно срце

Љубав су мрвице које украдемо од живота да бисмо нахранили гладно срце.

Први хиподром створиле су жене, чекајући принца на белом коњу.

Најружнији је онај човек на којег смо узалудно потрошили најлепше речи.

Горан Докна

Миленко Косановић

РЕКЛИ СУ О...

ЖИВОТНОМ ИСКУСТВУ

Људи путују па се диве врховима планина, дивовским таласима мора, дугим токовима река, широком пространству океана, кружењу звезда; а поред себе пролазе и – не чуде се ничему.

Свети Августин

Човече, завири прво у себе самог. У потрази за каменом мудраца, не мораш прво путовати у стране земље.

Ангелус Силесиус

Јуче сам био паметан. Стога сам желео мењати свет. Данас сам мудар. Стога мењам себе.

Сри Шимони

Ако нисте спремни да се мењате сваког тренутка, нећете никада спознати истину.

Свани Вивекананда

Шта је немогуће – све је могуће. Где постоји воља, постоји и начин.

Парамахамса Свами Махесварананда

Срећа у овоме животу зависи мање од тога шта вам се догађа, а више од начина на који то прихватаате.

Елберт Хубард

У шаху, као и у животу, примећујемо своје грешке тек онда када се други њима користе.

Лав Толстој

Све истине је лако разумети једном кад су откривене; сврха је откривати их.

Галилео Галилеј

Свако може бити за кормилом по мирном мору.

Публиус Сириус

Свако мора веслати веслима која има.

Енглеска пословица

Брод усидрен у луци је сигуран, али то није оно за шта је прављен.

Грејс Марџ Хопер

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

Аман, заман људи

Аман, заман људи, шта се ово с нама збива. Где год да кренеш сачека те неко изненађење у виду разноразних повишица од којих ти се коса диже на глави. Па још нисмо добили ни ту месецима најављивану повишицу а већ смо остали без ње. Досетили се моћни оци како да нам је што брже изгрицају. Горе него зими мишеви жито по силосима.

Па тако, кад све лепо школски саберем, нове цене гаса и грејања узмеће ми бар два процента од најављених десет одсто увећања моје црквице, телефон исто, а јесења сетва мом брату ратару и пензионеру такође толико. И пошто се, како ствари засад стоје, поскупљења неће скоро зауставити, скоро сам сигуран да ћемо до краја године уместо десет одсто повишице добити – десет одсто снизилице на пензије.

Просто мислим и размишљам ко је тај ко би надлежне могао да убеди да нису баш свуда у нашем окружењу гас и струја скупљи. А о томе ми, ето, баш ових дана, ваљда сажаливши се на моје сталне јадиковке, абер послали Васил из Бугарске, Вукашин из Монтенегра, Јосип из Хрватске, Јанез из Словеније и Хасо из Босне.

Борос

(X)уморне мисли

Пензије ће расти лагано, пошто су велика узбуђења опасна по здравље.

Крах светских банака нисмо ни приметили. Нама је штедња мислена именица.

Пензионери имају попуст у шишању. А некад нико није шишао пензионере!

Старима је боље него икад! Некад су деца грајала у викендицима, а деде у кафанама. Сад су унуци у кафићима, а деде у природи.

Витомир Теофиловић

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЊИ	ТРОМ, ИНЕРТАН	ГЛАС ОСИГУ- РАНИКА	СИМБОЛ СЕЛЕНА	ЛУКА У ФРАНЦУСКОЈ	КЊИЖЕВНИ ЖАНР	МУШКО ИМЕ	СПУСТИТИ АВИОН НА ЗЕМЉУ
ОЗНАКА СЕВЕРА		ГИПС МАЗКА РОМУЛА И РЕМА					
НАГЛА ПРОМЕНА, ПРЕОКРЕТ							
18. И 7. СЛОВО ЂИРИЛИЦЕ			ИМЕ ПИСЦА ДРАИЦА БРОДСКО УЖЕ				
РЕЗЕРВНИ АЛАТ И ПРИБОР (СКР.)				МОРЕПЛОВ- СТВО (СКР.) ГРАД У РУСИЈИ			
ГЛАС ОСИГУРА- НИКА	ОПРАВЉАЊЕ	ПРОЈДР- ЉИВИ ПОТПУНА ПРОПАСТ					
ГЛАВНИ ГРАД НОРВЕШКЕ					СИМБОЛ АРГОНА СИМБОЛ ИНДИЈУМА		
ПЛЕМЕНИТИ МЕТАЛ							
ВЕЂЕ КЊИЖЕВНО ДЕЛО						ОЗНАКА ТОНЕ УСАМЉЕНА	
УЗВИК НЕСТРПЉЕЊА				СТАНОВНИЦА АТИКЕ	СИЛИЦИЈУМ ЗЕМЉИШ. КЊИГА		
ОЗНАКА ЗА ВОЛТ		ГРОБНА ЈАМА ГРАД У СРБИЈИ					СТАРИ НАЗИВ АЛБАЊЦА
ИНИЦИЈАЛИ БЕКУТЕ			МРАК, ТМИНА ВЕСЕЉЕ				
ИЗРАБИВАЧ КОРИТА							
ГЛАС ОСИГУРА- НИКА	МАНАСТИР У СРБИЈИ ДЕО ГЛАВЕ					СИМБОЛ ЗА БОР ЈЕЗЕРО У ФРАНЦУСК.	
СИМБОЛ УРАНА		ПЉОСНАТ КОМАД ДРВЕТА ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ					
НЕУСИЉЕН, ПРИРОДАН							
ПОКРАЈИНА У ИТАЛИЈИ							
ЈЕДНО САЗВЕЖЂЕ							

Решење из прошлог броја: унаоколо, рентакар, ситирама, Матапан, маринати, дрес, лац, сс, Соња, ат, пи, е, дворци, п, аоди, нор, свеске, тетрапак, опремити, пред, рад, лулавац, ови, от, а, метозоид, етил, рпа, ра, Ин, рм.